THE LITHUANIAN WEEKLY
LITHUANIAN NEWS

Entered as second-class matter November 30, 1942, at the Post Office of Pittsburgh, Pa., under the Act of March 3, 1789.

Publisher: Lithuanian Roman Catholic Literary Society, Inc.

Leidėjas: Lietuvių R. Katalikų Literatūros Draugija, Inc.

Redaktorius:
B. MIKALAUSKAS

Redakcijos ir administracijos adresas: 2211 Sarah St. Pittsburgh 3, Pa. Telefonas: HEmlock 1-3121

Lietuvių Žinios

2739

METAI (VOL.) XIV | Kaina 5 Centai | PITTSBURGH 3, PA., KETVIRTADIENIS, 1950 KOVO (MARCH) 9 D. | Telefonas: HEmlock 1-3121 | NO. 10

Nenuilstanti kova - mūsų kelias į laisvę

VYKDOMOSIOS TARYBOS UŽSIENIŲ REIKALŲ TARNYBOS VALDYTOJAS PROF. J. BRAZAITIS AKTUALIAISIAIS KLAUSIMAIS

ELTOS bendradarbis kreipėsi į Vykdomosios Tarybos Užsienių Reikalų Tarnybos Valdytoją prof. J. Brazaitį, ar jis nesutiktų painformuoti pasaulio lietuvius apie dabartinę tarptautiną Lietuvos išlaisvinimo eigą bei artimuosius uždavinius.

1. Kokiom prielaidom yra pagrįsta kova dėl Lietuvos išlaisvinimo ir kaip reikia vertinti tarptautinė šio meto padėtis?

Lietuvos išlaisvinimas remiasi dviem pagrindinėm prielaidom: 1) Rytų ir Vakarų interesų priešingumais ir iš to einančiu konfliktu; 2) lietuviškųjų jėgų budrumu, pasirengimu ir veikliu įsijungimu į Vakarų akciją.

Rytų — Vakarų santykių barometras nervingai šokinėja. Po mėginimų susiprasti Vakarai nedviprasmiškai ėmė rikiuoti savo jėgas, pirmoj eilėj ūkiškai stiprindami ir kariškai ginkluodami Vakarų Europą. Nevisi Europos punktai duodasi stiprinami. Pietų Europa, kuri turėjo būt europinės galybės atrama, nepateisina dėtų vilčių. Jos vietoj europinio pasipriešinimo centru pa versti Vokietiją trukdo dar neišgyventas nepasitikėjimas, kurį dar labiau sustiprino pačių vokiečių provokaciniai ultra nacionalistiniai balsai. Jugoslavija, Turkija, Ispanija yra realios pajėgos, kurios norima įtraukti į pasipriešinimo ratą, bet kuriom dėl vienų ar kitų priežasčių dar nedrįstama rodyti galutinio pasitikėjimo. Tuo būdu Europos atskiros jėgos savo smulkumu, savo vidaus suglebimu, savo lokalinio pobūdžio problemom, nustelbiančiom visus bendruosius interesus, nėra pasirenkusios didžiajai misijai — pasipriešinti bolševikiniam Rytų imperializmui. Tikimasi tas visas palaidas jėgas apjungti, ir tą jungtinę Europą paversti pasipriešinimo atrama. Tenka laukti, iki tas lėtai einančio apjungimo vyksmas duos vaisių. Laukimas — ne santykių tarp Rytų ir Vakarų išsilyginimo, bet Europos apsijungimo, sustiprėjimo ir pasirengimo — yra būdingasis ženklas Vakarams.

2. Jei Vakarai tebėra laukimo ženkle, tai kokiam ženkle yra Rytai?

Šitokiame Rytų — Vakarų santykių fone nustojo prasmės lig šiol tų dviejų galybių užimtos pozicijos Pabaltijo reikalu. Nustojo prasmės sovietinės pastangos tarptautiniame santykiavime legalizuoti sovietines Baltijos respublikas. Metę šias pastangas, sovietai intensyviai stengiasi Baltijos valstybes faktiškai likviduoti, gyventojus paskubintai deportuojant, teritoriją apgyvendinant nelietuviais, administracinę santvarką pritaikant rusiškam šablonui, gyvenimo lygį numušant iki sovietinio. Jei sovietai Lietuvoje išardė ežias tarp vieno ūkininko žemės ir kito, kad padarytų kolchozą, tai šiandien jie lygiai stengiasi išardyti sienas ir tarp Sovietų Sąjungos ir Baltijos valstybių, darydami, kaip caro laikais, edinuju — nedielimuju. **Totalinis jungimas į Rytus.**

3. O Vakarų laikymasis Baltijos valstybių atžvilgiu pagerėjęs, pablogėjęs ar nepakitęs?

Vakarai nustojo saugoję taip rūpestingai anksčiau laikytą tylą Pabaltijo reikalu. Baltijos kraštai Vakarų lūpose jau virsta kaltinimu Sovietų Sąjungai. Genocido reikalu padaryti žygiai paskutinėje JTO sesijoje rado didesnio atgarsio nei anksčiau. Jungtinėms Valstybėms ratifikuojant genocido konvenciją lietuviai virto vienu iš svarbių oficialiai apklaustų liudininkų dėl sovietų vykdomo genocido.

Baltijos kraštus Vakarai jau linkę laikyti vakarietinės šeimos nariais. Lietuviai, latviai, estai priimti pilnateisiais Europinio Sąjudžio nariais. Mūsų partijos jau įeina į tarptautinius savos krypties grupių sambūrius. Socialdemokratai dalyvauja BISe (rytų ir centro Europos socialistų susivienijime) ir tarptautiniame socialistų sąjudyje Europos Unijai remti. Mūsų liberalai dalyvauja liberalų internacionale (Union Liberale Mondiale). Krikščionys demokratai priimti į NEI (Nouvelles Equipes Internationales). Lietuviai žurnalistai dalyvauja laisvųjų žurnalistų kongrese Londone (1949). Lietuvių atstovai pilnateisiais nariais dalyvavo tarptautiniame katalikų žurnalistų suvažiavime Italijoje 1950). Į Lietuvą pradedama žiūrėti kaip į tokį Vakarų šeimos narį, kuris gali pasirodyti ne tik stebėtoju užčiaupta burna, bet ir su pozityviai įnašais tarptautiniame gyvenime bei jo problemų sprendime. Iš visa to eitų išvada, kad Baltijos valstybės Vakaruose yra susilaukusios daugiau dėmesio ir pripažinimo.

4. Ar šis Baltijos kraštų ir konkrečiai Lietuvos integravimasis į Vakarus lig šiol ėjo be kliūčių ir sunkumų?

Lietuvos lygiai ir kitų Baltijos kraštų įsijungimo į Vakarus procesas neina savaime. Niekas atvirų durų mums nelaiko. Reikia išsikovoti. Reikėjo kietai pakovoti, iki įeita į europinį kultūros kongresą (1949), o per jį į Europinį Sąjudį. Ir katalikų žurnalistų kongresas nenorom atidarė mūsiškiam savo duris. Darant pastangų įeiti į NEI tekę pasakyti: arba mes pilnateisiai, arba mum visai nereikia... Liudininkais į Jungtinių Valstybių senato komisiją genocido konvencijos ratifikavimo reikalams pasisekė prasimušti tik didelėmis AL To atstovų pastangomis. Pastangos, nuolatinės pastangos.

5. Ar ir kokio poveikio Lietuvos laisvinimui turi intensyviai vykdomas tremtinių perkėlimas iš Europos į užjūrius?

Mūsų pastangų intensyvumui negalėjo neatsiliepti masinė emigracija. Dėl emigracijos sumažėjo (bent laikinai) darbui būtinos lėšos ir darbui reikalingi žmonės. Vistiek per tą laiką nebuvo praleistas nė vienas momentas, kur mūsų byla galėjo būti pajudinta. Tam reikėjo sutelkti visas likusias jėgas ir lėšas.

6. Koki Lietuvos ir lietuvių tautos atžvilgiu pagrindiniai konkretūs artimiausio meto uždaviniai?

Palankėjant tarptautinė dirva labiau įprasmina mūsų pastangas, bet sykiu ir labiau visus mus įpareigoja. Įpareigoja neatleisti jėgų pagrindinėm mūsų veiklos kryptim: **aliarmuoti ir kovoti dėl kankinamo ir naikinamo krašto, eiti į Vakarų šeimą ir per ją veikti, keliant Lietuvos ir lietuvių vardą aktyviu pozityviu dalyvavimu Europos problemų sprendime, mūsąsias paverčiant europinėmis; organizuojant pasaulio lietuvių vieningą bendruomenę ir ją paverčiant nuolatiniu šaltiniu materialinių ir moralinių jėgų kovai dėl krašto, dėl tautos potencialo išlikimo, dėl lietuvių kultūros palaikymo ir ugdymo.**

7. Kaip geriausiu būdu į šių uždavinių vykdymą gali įsijungti eilinis pasaulio lietuvis?

Kaip lig šiol, taip ir ateity Lietuvos laisvinimo ir lietuvių tautos išlaikymo kova vadovaujantiems organams būtų nepakeliama, jeigu toje kovoje vadovaujančiųjų organų neparemtų visi laisvojo pasaulio lietuviai. Čia didžiausį vaidmenį yra suvaidinę Jungtinių Valstybių lietuviai. Paskutiniu metu jų eiles žymiai papildo naujieji Amerikos lietuviai, buvę tremtiniai. Visiems pasaulio lietuviams, o pirmiausia tiems, kurie tik neseniai iš Europos yra nukilę anapus vandenų, taikomas tas pats, kaip seniau prašymas:

1. populiarinti ir vykdyti vadovaujančiųjų organų (Vyriausiojo Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto, Vykdomosios Tarybos, Amerikos Lietuvių Tarybos) sumanymus tarp lietuvių;

2. populiarinti Lietuvos laisvinimo reikalą ir konkrečiais atvejais vadovaujančiųjų organų sugestijas tarp svetimųjų, jų spaudoje ir visuomenėje;

3. įvesti Vokietijoje tarp tremtinių prigijusį nuolatinį apsidėjimą įnašais į Tautos Fondą Lietuvos laisvinimo reikalui.

Tik glaudus visų lietuvių bendradarbiavimas įgalins ištesėti mūsų veiklą, iki Rytų — Vakarų santykiai ilgainiui išsirutulios į Lietuvai išlaisvinti reikalingą fazę, — baigė Vykdomosios Tarybos Užsienių Reikalų Tarnybos Valdybos prof. Brazaitis.

(ELTA)

Ernest Bevin ir Clement Attlee, didieji darbiečių vadai tariasi kaip tvarkyti politinį Anglijos gyvenimą, gavus tokią menką balsų persvarą

MININT JO 11-KOS METŲ APVANIKAVIMO SUKAKTĮ

Popiežiaus galybė

Pasakojama, kad Stalinas, norėdamas pažeminti Popiežių, vienam amerikonui, kuris jam kalbėjo apie moralinį Kristaus Vietininko pajėgumą, užklausė pašiepiančiai: "Kiek divizijų Popiežius turi parengęs karui?"

Popiežius neturi nei vienos divizijos. Yra tik garbės sargyba, kurioje tarnauja šveicarai. Bet moralinė Bažnyčios galia yra tokia, jog galėtų pajudinti kalnus. Jai kuriantis nebuvo politinių ar socialinių burtininkų, kurie skelbtų prievartavimą ir revoliuciją, bet buvo Kristus — vargdienių ir bedalių brolis, taikos ir atleidimo žmogus, meilės ir laisvės skleidėjas. Kuo gali pasirodyti Marksas, Leninas, Stalinas ir visi jiems panašūs? Ką jie gali duoti išvargusiai žmonijai?

BAŽNYČIOS PASLAPTIS

Šventoje misijoje, kurią atlieka Popiežius, yra nuostabi Bažnyčios galybės ir gyvybės paslaptis. Bažnyči anebūtų taip galinga ir gyva, jei ji neatsokytų į gyvybinius žmogaus reikalavimus, jei neturėtų Evangelijos kaip dešimt Dievo įsakymų.

Šalia Bažnyčios ir jos Vado stovi visas krikščioniškasis pasaulis, likęs ištikimu tikrajam liberalizmui, gimusiam iš Reformos, pravestos Šventųjų Bažnyčios Tėvų.

Krikščioniškoji etika yra tikrosios demokratijos pamatas, nes lygybė, kurią Bažnyčią skelbia, yra būtina pačios visuomenės išsilaikymui.

B. M.

NAUJAS ANGLŲ MINISTERIŲ KABINETAS

Londonas. — Darbo partija vos-ne-vos laimėjusi rinkimus prieš kelias dienas paskelbė ir naująjį ministerių kabinetą. Clement Attlee pirmininkaujant, jis yra tokios sudėties: užsienių reikalų ministeris — Ernestas Bevinas, iždo kancleris — Cripps, ekonominio planavimo min. — H. Gaitskell, sveikatos min. — A. Bevanas, krašto gynimo min. — E. Shinwell, sausumos kariuomenės min. — J. Strachey, maitinimo min. — M. Webb, karo ministeris Noel Baker.

Kaip matyti naujieji portfeliai atiteko daugiausiai tiems patiems senojo kabineto ministeriams. Tik kai kurių vietos tapo pakeistos. Jokio portfelio šiame kabinete negavo buvęs krašto gynybos ministeris lordas Alexanderis.

Turinyje

Kryžių Lietuva Vokietijoje.
Raganius.
Tautų kalėjimas.
Lietuviai pasaulyje.
Sovietų laivynas Baltijoj.
Pittsburgho naujienos.
Clevelando Žinios.

LIETUVIŲ ŽINIOS
Savaitinis Laikraštis
Leidžia
Lietuvių R. Katalikų Literatūros Draugija, Ink.
2211 Sarah St., Pittsburgh 3, Pa.
Tel. HEmlock 1-3121

Jungt. Valstybėse metams.....$3.00
Jungt. Valstybėse pusmečiui.... 1.50
Užsieny metams 4.00
Užsieny pusmečiui 2.00

Skelbimų kainos sulig susitarimo

LITHUANIAN NEWS
Weekly Publication
Issued by the
Lithuanian Roman Catholic Literary Society, Inc.
2211 Sarah St., Pittsburgh 3, Pa.
Tel. HEmlock 1-3121

Subscription Rates:
In U. S. A., one year.....$3.00
In U. S. A., six months..... 1.50
Other countries, one year..... 4.00
Other countries, six months.... 2.00

Advertising rates on application

Entered as second-class matter November 30, 1942, at the Post Office at Pittsburgh, Pa., under the Act of March 3, 1879.

BEDIEVIAI PRIE SIENOS

Komunistų gengė sujudo visame civilizuotame pasauly. Šetoniški bandymai užkirsti kelią Šventiesiams Metams nepavyko. Priešingai, dar daugiau iš visų pasaulio kraštų važiuoja piligrimai į Amžinąjį Miestą, ištroškę pamatyti Apaštalų Kunigaikščio grabą, išpildyti tikėjimo pažadus ir pareikšti ištikimybę Bažnyčiai ir Kristaus Vikarui.

Iš Maskvos duodami pragariški įsakymai mobilizuoti visas tamsybių jėgas pasipriešinimui. Laimė, kad burtininkų ir užkerėtų girių laikai, kuriuose velniai įsikūnydavo medžiuose, pasibaigė. Moderniškieji burtininkai, Stalino surikiuoti, nebeturi jokios paslaptingos jėgos. Jų apgavystės ir melagystės yra vaikiškos pastangos, pasibaigiančios nieku prieš gyvą tiesos šviesą ir neatsilaikomą proto galią. Pragaras bėjėgis beprotiškoje ir šventvagiškoje kovoje prieg Dangų. Šventieji Metai neišvengiamai bus minties ir krikščioniškos civilizacijos triumfas ant pagoniško komunistų barbariškumo. Atsiminkime, kad tik Evangelijos doktrina gali sujungti visas širdis ir išgelbėti pasaulį.

Jūs komunistai — Tikėjimo paneigėjai ir Tėvynės išdavikai — nebesuprantate šventumo. Jūs negirdėjote tėviško Popiežiaus žodžio, vedančio prie broliškos meilės ir visuotinos gerovės. Jūsų širdys užkietėjo nuo neapykantos, jūsų protas atbuko nuo keršto. Į gerumą jūs atsakėte teroru, nes jūs nenorite žmonijos gerovės. Jūs norite tik pasaulio pražūties. Norite išniekinti sąžines, užgniaužti laisvę, įvesti vergiją, nes tik tokiame žmonių pažeminime jums sekasi veikti.

Jūs jau nesate žmonės. Jūsų širdyje nėra nei meilės, nei supratimo dėl artimo. Jūs esate monstrai, apsėsti neapykantos, savimeilės ir keršto. Esate paneigėjai kiekvienos tiesos ir idealo. Esate akli Stalino vergai.

Jūs esate paklydusios sielos, apnuodinančios viešąją nuomonę, sukeliančios neapykantą ir nesantaiką tarp tautų. Jūs esate velnio apsėsti, kuris jus laiko pavergęs ant pragaro bedugnės. Atejs diena, kurioje atsivers jūsų akys ir norėsite atitaisyti klaidas, bet bus pervėlu! Kaip Judošius jausite sąžinės griaužimą, nerasite ramybės, nekaltų žmonių kraujas ir Dievo prakeikimas jus amžinai lydės!

STALINAS SKERDŽIA ŽYDUS

Kaip demokratų triumfas kovos lauke prieš nacius ir fašistus nepanaikino karo pabaisos, taip komunistinių gaujų politikos palaužimas neišrovė pražūtingos genocito bacilos, masinio tautų žudymo, kurį atlieka despotiniai režimai. Taip šiandien matome Staliną, kuris tęsia savo draugo ir bendradarbio Hitlerio darbą, vykdydamas pasibaisėtiną prasikaltimą sauvališkai naikindamas tautines, rasines ir religines grupes. Brutalumas ir tikslas žmonių žudyme tiek nacių, tiek komunistų yra tas pats. Tikslas: išlaikyti, sutvirtinti ir išplėsti despotišką valdžią, sunaikinant ištisas tautas dėl tautinių, politinių, rasinių ir religinių priežasčių.

Iš Maskvos šaukiama, kad Rusija užima pirmą vietą žmogiškame aktyvume. Anot Kremliaus, Rusija išrado telefoną, radiją, televiziją, peniciliną, atominę energiją ir t.t. Paskutiniu laiku Rusijos komunistai išrado tikrai baisų dalyką: žiaurų žydų skerdimą anapus geležinės uždangos pagal Stalino įsakymą, vadovaujant Politbiurui.

Ne vien žydus piauna, bet ir lietuvius, ukrainiečius, estus, latvius, vokiečius, turkus, lenkus ir kitas tautines grupes.

Laikas jau būtų pilnai įsitikinti komunistinių darbų brutalumu. Reikėtų, kad visas pasaulis tuojau sukiltų prieš šitą komunistinį žvėrį, kuris ėda visus be pasigailėjimo.

RAUDONŲJŲ DEDIEVIŲ SIAUTIMAS

Žvėriškas įsiutimas, kuriuo komunistai užsimojo išplėšti iš žmonių, pavergtų jų tironijos, kiekvieną religinį jausmą, dar kartą pasireiškė Kinijoj.

Kun. Dom. P. Li, trapistas, laimingai atvykęs į Ameriką, pasakoja apie komunistų žiaurumus.

Ching Ting mieste raudonieji banditai, įsilaužę į Trapistų vienuolyną, pažeminančiai kankino 140 vienuolių, priversdami juos sunaikinti šventus bažnytinius daiktus. Paskui mėgino priversti juos atsisakyti tikėjimo, o negalėdami tai išgauti, žiauriausiai kankino. Surištus spardė, daužė, badė. Daugelis baisiose kančiose mirė.

Gyvuliška dedievių neapykanta prieš Dievo tarnus nebeturi saiko. Šėtono pasekėjas Stalinas ir jo pakalikai tebeliepsnoja pragaru

TAUTŲ KALĖJIMAS

SOVIETŲ SĄJUNGOS KALĖJIMAI IR BAUSMĖS STOVYKLOS PERPILDYTOS VISŲ TAUTŲ ŽMONĖMIS

Prieš antrąjį pasaulinį karą nė viena pasaulio laisvoji tauta nieko nežinojo apie baisius Sovietų Sąjungos kalėjimus ir priverčiamųjų darbų stovyklas. Argi jų nebuvo? Jų buvo ir juose kentėjo patys rusai ir tik nedidelis procentas buvo kitų tautų žmonių, kurie per apsirikimą patekdavo į ši nelemtą kraštą.

Antrojo pasaulinio karo metu, kada geležinė užtvara pradėjo slinkti į Vakarus, atsirado nauji darbo vergai, kurie rado vietą Sibiro taigose. Negana, kad sovietų užimtų kraštų žmonės patekko vergijon, bet ir kitų tautų žmonės, kaip britai, šveicarai, italai, ispanai, graikai papildė milijonines vergų kolonas.

Štai vienas britų karininkas patekęs karo metu vokiečiams į belaisvę, didžiausiu vargu pabėgo pas savo sąjungininką rusą, ieškoti "apsaugos" ir su jos pagelba kaip nors greičiau grįžti į tėvynę. Deja, Sovietų Sąjunga ir savo sąjungininkui nebuvo gailestinga — jis pateko į priverčiamųjų darbų stovyklą ir buvo priverstas kartu gyventi, dirbti ir vargais dalintis su savo priešais, vokiečių karo belaisviais.

1945 metais vienas Šveicarijos pilietis, turintis visus reikalingus dokumentus ir vizas patenka Čekoslovakijon. Rusams šturmuojant Čekoslovakiją jis jų nebijo ir ramiai sulaukė raudonarmiečių. Nežiūrint visų jo dokumentų stiprumo, jo didžiausiam nustebimui, suimamas ir kaip karo nusikaltėlis nuvežamas į Donėco kasyklas kartu su kitais vergais kasti anglį. Ir ką jis nedarė, kur jis nesikreipė visos jo pastangos nuėjo niekais. Tik jam sunkiai susirgus ir įsikišus šveicarų pasiuntinybei jis buvo paleistas.

DIPLOMATAI UŽ SPYGLIUOTŲ VIELŲ

Netoli Maskvos yra vokiečių karininkų belaisvių stovykla 27/II Krasnogorsk. Čia kaip tik ir susitvėrė "laisvosios Vokietijos tautinis komitetas", ir išgarsino stovyklą. Vieną dieną buvo gautas įsakymas palikti vieną baraką netoli vartų. Tuojau buvo atsiųsti amatininkai, kurie paskubomis išremontavo baraką ir paskirstė į mažus kambariukus. Pagaliau visą baraką aptvėrė aukšta nepermatoma lentine tvora. Niekam nebuvo aišku kokia jo paskirtis. Tačiau vieną dieną kaliniai gavo įsakymą nepažvelgti į barako pusę. Buvo aišku, kad kas nors turi įvykti. Greitai sužinojome, pasakoja vienas karo belaisvis, kad į naujai atremontuotą baraką atgabeno Vokietijoje suimtus užsienio diplomatus. Jie buvo atgabenti su šeimomis ir sugrūsti į mažus barako kambarėlius. Čia buvo šveicarų, argentiniečių, švedų ir Azijos tautų diplomatai. Seneliai, neščios moterys, naujagimiai, menininkai, mokslininkai, su diplomatiniu imunitetu ir be jo, visi rado lygią vietą už geležinės spyglių tvoros, mažuose primityviai įrengtuose kambariuose. Kaip jie paslaptingai atsirado, taip vėl po kelių mėnesių paslaptingai dingo.

— — —

1947 metais į vokiečių karo belaisvių stovyklą 150, Grazovjec atgabeno apie 200 lenkų. Taip pat ir stovyklose 27 - Krasnogorske ir 437 - Čeropovec atgabeno lenkų, jų tarpe nemaža moterų ir vaikų. Jauniausias kalinys buvo garsios lenkų dainininkės Zavacka 5 metų metų amžiaus sūnus. Tai vis buvę lenkų armijos aukšti karininkai, giliai tikintieji ūkininkai, kurie priklausė Mikolaičiko grupei ir kartu ranka rankon kovojo su Raudonaja armija prieš vokiečius. Dabar jie buvo priverčiami dirbti sunkiausius darbus ir gyventi kartu su vokiečių karo belaisviais. Vėliau juos pradėjo skirstyti. Tie lenkai kurie buvo gimę dabartinės Lenkijos teritorijoje buvo laikomi Lenkijos piliečiais, gi kiti gimę Lenkijos vietovėse priklausančiose Rusijai buvo skaitomi Rusijos piliečiais. Prasidėjo šeimų ardymas. Visi Lenkijos piliečiai buvo išvežti vienon vieton, kiti, nors ir lenkai, bet jau laikomi Rusijos piliečiais, išvežti kiton. Taip buvo atskirti vaikai nuo tėvų, vyrai nuo žmonų. Prasidėjo savižudybės.

Karui pasibaigus stovyklose atsirado ir ispanų "mėlynosios divizijos" karių, kartu kovojusių prieš raudonąją armiją. Tačiau ir raudonųjų ispanų netrūko, kurie pilietinio karo metu kovojo prieš Franko ir, kai jie pralaimėjo, pabėgo į Rusiją. Dabar jie sėdi už spygliuotų vielų kartu su fašistiniais ispanais. Kodėl jie čia pateko, nežino nė patys.

— — —

Vienas vokiečių karo belaisvis ilgus metus išbuvęs įvairiose belaisvių stovyklose rašo: "iš daugelio tautų žmonių,kuriuos aš mačiau ir su kuriais man teko gyventi belaisvėje, niekada neužmiršiu ir su didele pagarba minėsiu tuos laikus, kada man teko sėdėti Leningrad kalėjime kartu su suimtais Pabaltiečiais. Jų laikysena kaip mūsų atžvilgiu, taip ir tarp savęs yra neužmiršta mos ir garbingos draugystės pavyzdys.

Nors Tass ir dementuoja žinias, kad Sovietų Sąjunga vis dar tebelaiko Balkanų kraštų belaisvius, tačiau tikrenybėje taip yra. Yra tikra, kad dar šimtai italų belaisvių vargsta priverčiamųjų darbų stovyklose. Tūkstančiai rumunų, vengrų ir kitų tebesėdi kaip karo belaisviai, nors jau metai laiko, kai su tais kraštais pasirašytos taikos sutartys.

Nemaža ir graikų sukilėlių yra už spygliuotų tvorų, kurie atbėgo į Sovietų Sąjunga ieškoti prieglobsčio. Nekitaip atsitiko ir su vokiečių komunistais. Rusų armijai išvadavus nacių kalintus komunistus Aušvico kalėjime, nežiūrint jų protestų, jie buvo nugabenti į Kijevą 62/II stovyklą ir iki šiol tebelaikomi.

O kiek dar Vokietijos, Prancūzijos, Anglijos ir Amerikos gerų komunistų pateks Stalino "malonėn?!"

L.

Sovietų Sąjungos koncentracijos stovyklų orientacinis žemėlapis

GEN. DAUKANTAS ARGENTINOS SPAUDOS PUSLAPIUOSE

Su džiaugsmu reikia pastebėti faktą, jog Argentinos spauda gražiai paminėjo Lietuvos Nepriklausomybės šventę. Ta proga didelio tiražo iliustruotas žurnalas "ELHOGAR" įsidėjo gen. Teodoro Daukanto nuotrauką ir dviejų puslapių straipsnį. Plačiai rašoma apie jo darbus ir nuopelnus lietuvių tautai ir kančias rusų, vokiečių okupacijų metu ir tremtyje.

Džiugu, kad vis dažniau pasaulinė spauda kalba apie pavergtą Lietuvą ir lietuvių tautos kovą dėl laisvės.

L. Kančauskas

Lietuviai PENKIVOSE KONTINENTUOSE

° Manchesterio, Conn. senieji ir naujieji ateiviai vasario 18 d. pirmą kartą šiame mieste surengė Lietuvos Nepriklausomybės minėjimą.

° Grįžusieji iš Lietuvos vokiečių karo belaisviai praneša, jog Lietuvoje komunistai baigia naikinti gražiuosius pakelių kryžius, vadindami juos vergijos liekanomis.

° Lietuvos krikščionių demokratų partija priimta pilnateisiu nariu į N. E. I. — Naująjį Krikščionių Internacionalą. Šiuo metu šiai įtakingai organizacijai priklausio 16 valstybių krikščionių demokratų partijos ir grupės.

° Išeivijoje auga susidomėjimas scenos menu. Kovo 11 d. Ir Kanados ateitininkai dramos mėgėjai stato "Svetimas plunksnas".

° Bostono lietuviai šachmatininkai — Tautvaiša ir Merkis pavienių žaidėjų Metropolitan lygos klasėje laimėjo dvi pirmasias vietas.

° Sidnejuje, Australijoj, Lietuvos nepriklausomybės šventės minėjime dalyvavo virš 300 lietuvių.

° Pranešama, jog naujuoju Valstiečių liaudininkų partijos atstovu į VLIKą yra paskirtas provizorius Makauskas, buvęs demokratinio Lietuvos seimo narys.

° Lietuvių gydytojų susirinkime Čikagoje išrinkta komisija įsteigti Lietuvių gydytojų Draugijai. Komisiją sudaro prof. Meškauskas, Dr. Elvikis ir Dr. Gylys.

° Prieš keleta metų tremtyje sudaryta gana gausi lietuviška biblioteka bent iš dalies manoma perkelti į JAV. Dalis jos bus išdalinta kitų kraštų lietuvių bendruomenėms.

° "Draugas" paskelbė novelės ir vaizdelio konkursą. Skiriamos dvi premijos — 75 dol. ir 50 dol. Kūrinius "Draugui" siųsti iki birželio 1 d.

° Tuebingeno universitete Vokietijoje dar studijuoja apie 40 lietuvių studentų.

° "Draugas" savo puslapiuose įsteigė naują — lietuvių kalbos — skyrių — "Mūsų kalba." Skyrių tvarko Dr. Pr. Skardžius ir St. Barzdukas.

° Žinomas smuikininkas Izidorius Vasyliūnas naujoms kliūtim atsiradus vėl negali emigruoti. Šiuo metu jis koncertuoja lietuvių stovyklose Vokietijoj.

° Stockholme leidžiamas švedų tautotyros žurnalas įsidėjo didelį Dr. J. Balio straipsnį vokiečių kalba "Lietuvių papročiai".

° Memmingeno (Vokietijoj) stovykloje kultūrinis gyvenimas dar gyvas. Stovykloje gyvena apie 400 lietuvių. Dar veikia progimnazija, pradžios mokykla ir vaikų darželis.

° Čikagoje sudaryta Studentų Ateitininkų Sąjungos Centro Valdyba tokios sudėties: Dr. P. Kisielius — pirm. Dr. Br. Valatka — vicepirm., Janina Tumasonytė — ižd. ir Pr. Činkus — sekretorius.

SOCIALINIS VEIKIMAS

SUKRIKŠČIONINTI PROLETARUS

KUNIGAI DARBININKAI

Proletariatas po 1848 metų pasireiškė tautų istorijoj su naujais uždaviniais ir nauja misija. Tai patvirtina ir Popiežius Pijus XII viename savo dokumente: "Yra perdaug aišku, ir iš tikrųjų, kiekvienas socialinis pasireiškimas turi atlikti svarbų uždavinį pasaulio pakeitime kaip kad šiandien atsitinka su darbininkų klase, kuri yra pašaukta apsiimti tokią atsakomybę, kokios praeityje niekados nežinojo".

Darbininkų klasėje pasireiškia naujų persitvarkymai, naujos pareigos, užtat yra reikalinga pakeisti ir apaštalavimo būdą.

Užtat reikia steigti Bažnyčią proletariate, kuriai, be abejo, yra reikalingi ir kunigai. Ir štai "kunigai darbininkai".

Šie kungai yra tikri misionieriai, atlieką Kristaus pasiuntinybę. Jie visame kame prisitaiko prie darbininkų. Tokiu būdu proletarų kunigas, sekdamas proletariato likimą, yra darbininkas tarp darbininkų.

Proletarai matys kunigą gyvenantį jų gyvenimą, kuris juos supranta ir atjaučia.

PAŠAUKIMAS

Yra labai svarbus dalykas pašaukimų parinkimas, nes čia reikia turėti tikrąjį Bažnyčios supratimą apie kunigą darbininką, kuris privalo turėti tvirto ir laisvo žmogaus asmenybę, šviesią ir sugebančią vaizduotę apaštalivimui. Kunigas darbininkas pirmiausia turi būti šventas, nes tame slėpsis visas apaštalavimo pasisekimas. Taip kaip sakydavo Leon Bloy: "mūsų nelaimė yra nebūti šventais".

Šis naujas moderniškas apaštalavimas jau praktikuojamas Prancūzijoj, atnešdamas gražiausių vaisių.

Kryžių Lietuva Vokietijoj

VLADAS MINGĖLA

Kryžius — kančios simbolis. Ėjo Kristus Golgotos kelią, kentėjo ir mirė ant kryžiaus. Ilgainiui, amžiams bėgant amžinybės prarajon, kryžius tapo krikščionių tikėjimo į Kristų kelrodžiu, Kristaus kentėjimų simboliu.

Amžių būvy pakrikštytoji Lietuva, teisingiau — jos tauta, jau nuo Vytauto Didžiojo mirties laikų vis labiau ir labiau svetimųjų buvo tempiama į vergijos kančių labirintą. Nelaisvas ir alkanas lietuvis kovojo kaip galėjo su Lietuvą užplūstančiais svetimaisiais ir su jų atnešamomis negerovėmis. Tolydžiui augant vargui ir kančioms lietuvis bei lietuvė ėmė vis giliau ir giliau žvelgti į religiją. Mistinis pomirtinis gyvenimas įprasmino ir šio gyvenimo kentėjimų grandinę. Lietuvių tauta pamilo Kristų ir noriai nešė ant savo pečių kentėjimo simbolį. — kryžių. Nuo 1945 metų lietuvių tautos kentėjimai dar išaugo. Pavergta Lietuva, pavergtas lietuvis šaukėsi Dievo ir Jo duotąjį kančios simbolį noriai ant savo pečių nešė. Ilgainiui visa pavergtoji Lietuva pasipuošė kryžiais. Keliai ir kryžkelės buvo puošiami koplytėlėmis ir ąžuoliniais kryžiais. Tauta pagimdė liaudies menininkus — dievdirbius, kurie nelankė jokios meno mokyklos, juo labiau nematė meno akademijų, bet jų Rūpintojėliai - Smūtkeliai įgijo pasaulio meno milžinų nuoširdaus ir tikro įvertinimo bei pripažinimo. *Tai buvo tikras iš tautos gelmių išaugęs menas.* Sodžiai ir miestai, bei atskiros sodybos dabinosi kryžiais, rūpintojėliais ir Dievo motinos stovylomis. O kas mūsų nėra matęs stovylų — Kristaus su kryžiumi? — jeigu kas Lietuvą matė, tas matė tikriausiai ir tokius dailės išdirbinius. Pavasarį, vasarą ir rudenį šie meno paminklai buvo mūsų gražiųjų lietuvaičių nuostabiai išpuošiami gražiausiomis gėlėmis. Tuo būdu lietuvių tauta nejučiomis išreikšdavo savo didžią, iš širdies gelmių plaukiančią meilę Kristui ir Dievo Motinai. O ypač tą galėjome stebėti atgavus Lietuvai nepriklausomą ir laisvą gyvenimą.

Tačiau tas laisvės vainikas buvo gyvas ir žydintis vos 22 metus. Po to šėtono ir jo nedorybių garbintojai — *raudonieji sadistai tą žydintį laisvės vainiką suplėšė ir sutrypė.* Lietuva dabar vėl neša didelį kančios simbolį — kryžių. Teisingiau — lietuvių tauta neša tą kryžių prie kurio gal būt ryt ji bus žiaurių kankintojų prikalta mirčiai. Vieni tautos nariai liko pavergtoje Lietuvoje skaudžių kentėjimų mirčiai pasmerkti. Paniekintoji, apspiaudytoji, visu trečdaliu į tolimiausius šiaurės Sibiro užkampius prievarta išvežtoji lietuvių tauta miršta Už spygliuotų ir elektrizuotų vielų lietuvių tauta marinama.

Lietuviškas kryžius Augsburge

Tačiau tam tikra mūsų tautos dalis išvengė tų baisių prievartingos mirties kančių. Tai įvairiais būdais ir įvairiai keliais atsidurę Vokietijoj lietuviai tremtiniai. *Ju tarpe vėl atrandame menininkų — dievdirbių,* tačiau šie jau nors ir išėję iš tautos gelmių, bet mokėsi akademijose: pažino skulptūros meną labirintų slaptybes ir jo žavumą. Ir čia — Vokietijoj — lietuvis nerimsta ir kuria gražiausius lietuviško stiliaus kryžius. Aš juos mačiau Berlyno bažnyčiose, Vienoje, jie buvo statomi Hanau mieste, kur buvo prisiglaudusi didelė lietuvių pabėgėlių — tremtinių grupė. Bet šiuo rašiniu noriu paminėti Augsburgo lietuvišką kryžių. Pirmiausia buvo sudarytas to kryžiaus statymo komitetas. Kryžiaus statymo ir pašventinimo iškilmės truko 3 dienas. Per tą laiką Augsburge vyko meno parodos, bažnytinės ir tautinės muzikos — dainų koncertai; liaudies šokių pasirodymai ir sportas irgi nebuvo pamiršti. Visų tų iškilmių apvainikavimas įvyko 1945 m. spalių mėn. 28 d. iškilmėse. Tą dieną čia buvo atvykęs vyskupas V. Padolskis, kuris atliko kryžiaus pašventinimo apeigas ir kartu su keliais tūkstančiais lietuvių pasimeldė ir prašė Dievo Lietuvai nuimti uždėtą nepakeliamai sunkų kančios kryžių. Į iškilmes suplaukė ne tik lietuviai, bet ir tūkstančiai vokiečių ir kt. žmonių. Truputį, gal žiupsnelį, žinių patieksiu apie tą kryžių. Jo projektą sudarė dipl. inž. Jonas Mulokas. Pats kryžius — didingas lietuviškojo meno reprezentantas. 10 metrų aukščio. Išpuoštas lietuviškų kryžių ornamentais. Mes jais grožėjomės Lietuvoje — jų visa kolekcija buvo surinkta Vytauto Didžiojo muziejaus sodely Kaune.

Ąžuolą dovanojo vokietis kunigaikštis Fugger iš Bambenhauseno. Kryžius dailiai nušlifuotas, keturkampės formos, nedažytas, natūralios spalvos. Aukštai, tarp kryžiaus menčių, dideli medžio spinduliai. Ant jo didoka Kristaus kančia. Iš viršaus apačion yra Aušros Vartų Dievo Motinos raižytas paveikslas, jo apačioj Vytis — tai raižyto meno šedevras. Dar žemiau giliai įrėžtos raidės byloja: "B.M.V. In Aušros Vartai Vilna, Patrona Lithuaniae Redde Libertatem Patriae Nostrae". Lietuviškai: "Augsburgo išeiviai lietuviai, maldaudami Dievo palaimos, gerbdami žuvusių atminimą ir dėkodami savo geradariams stato šį kryžių — lietuvišką kryžių, idant jis bylotų, kad čia karo audrų atblokšti lietuviai ilgėjosi savo Tėvynės ir troško jai laisvės. A. D. 28 d. X. 1945."

Apačioje, antroje kryžiaus pusėje, išskaptuotas dar vienas įrašas vokiškai, būtent: "Diese Hundertjaerige Eiche wurde von Fuerst Fugger Babenhausen gespendet". Lietuviškai tą įrašą verčiame taip: Šį šimtametį ąžuolą dovanoja Babenhauseno kunigaikštis Fugger.

Girtina, jog kur tik lietuvis koją pastato, tuoj ima ten meno reiškiniai reikštis. Tai buvo prieš keturius metus. Tą meno retenybę lanko įvairių tautų korespondentai. Daugelis jų nusirašo kryžiuje įamžintus įrašus ir skelbia savo laikraščiuose. Reikia manyti, jog tas monumentalus kūrinys mus visus pergyvens ir iškalbingai bylos svetimoms tautoms apie lietuvių tautos kančias. Tuo tarpu tas nuostabusis menininkas inž. Jonas Mulokas su šeima jau Amerikoj. Jis ir čia kuria. Jis man rašo: "Šį tą darau iš medžio darbų: modelius did. darbams ar šiaip šį tą lietuviško meno reprezentacijai — kai kas šį tą užprašo. Projektuoju lietuvių parapijom, dvi lietuviško stiliaus bažnyčias".

VYTAUTAS AUGUSTINAS neabėjotiniai yra vienas iš žinomiausių lietuvių fotografijos meno specialistų. Kiek aukštai jis savo specialybėje yra pasiekęs kalba ir tas faktas, jog visoje eilėje tarptautinių fotografijos konkursų Vyt. Augustinas yra laimėjęs vienus iš pirmųjų prizų. Vasario 25-26 d. jis Brooklyne buvo suruošęs savo fotomeno parodą. Aukščiau įdėta jo nuotrauka "Susimąstymas."

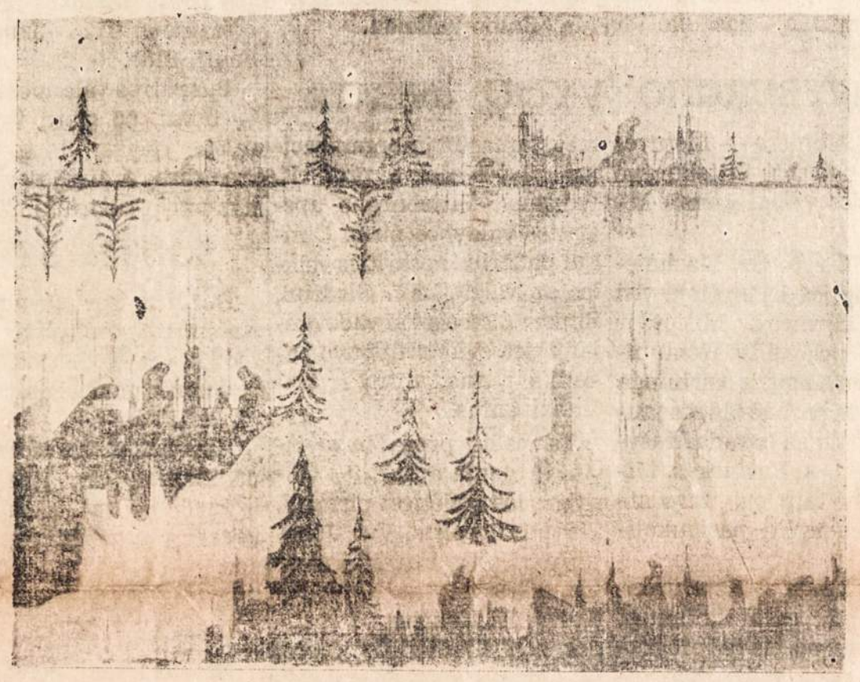

Kovo 8 d. sukanka 39 metai nuo žinomo Lietuvos dailininko ir muziko MIKALOJAUS ČIURLIONIES mirties. M. Čiurlionis ypač sava dailės kūriniuose pasirodė kaip originalus, nieką nesekąs dailininkas. Jo ir dailės kūriniai yra su niekuo nepalyginami, pilni paslėptų vaizdų ir minčių. Jie todėl labai sunkiai suprantami ir tik išsiaiškinus jų prasmę išryškėja paveikslų mintis. Jo kūriniai buvo surinkti į jo vardo muziejų Kaune. Komunistams antrą kartą užplūdus Lietuvą, dalis jo kūrinių buvo paslėpta ir kas su jais dabar atsitikę niekas tikrai nežino.

Viršuje įdėtas jo paveikslas "Fuga"

V. KRĖVĖ

RAGANIUS

Prieškarinių laikų sodžiaus gyvenimo šešėliai
Spaudos Fondo premijuotas veikalas

— Eik, eik, berneli! Išvengsi didelių nemalonumų, ir širdis nurims. Namie sėdėsi, tai to tik ir lauk, kad kaimą padegsi, — kalbėjo skerdžius, irgi atsikeldamas.

Petras, išgirdęs paskutinius žodžius, nustebo.

— Iš kur žinai, kad man tokia mintis buvo į galvą atėjusi?

— Negi aš tavęs nepažįstu? Su tavo būdu amžinai čia gali pražūti ir su kūnu ir su siela...

— Ot, tai raganius! — pagalvojo Petras. — Nuo jo nieko nepaslėpsi!..

Atsisveikinęs su skerdžium, Petras, visai jau nurimęs, nuėjo atgalios į sodžių. Eidamas gatve stabtelėjo ties Jankelio kiemu.

— Užeisiu, pasikalbėsiu su žydu, ką jis mano, ar gali būti grūdų iš šitų šiaudų, — pamanė bernas ir užsuko Jankelio pirkion.

Žydo namie nesurado, pirkioje buvo tik viena Jankelienė, sėdėjo pas langą ir kažką siuvo.

— Kur Jankelis? — pasiteiravo, nusiimdamas kepurę.

— Merkinėn išvažiavo, — nesikeldama iš vietos atsakė Jankelienė. — Dar iš ryto tamsta reikalą pas jį turi?

— Norėjau su juo pasikalbėti. Bet kad nėra, tai nėra, nieko nepadarysi. Užeisiu kitą kartą.

Čia kiek pastovėjo, palūkėjo, lyg stengdamsis kažką prisiminti.

— Gal turi, Jankelien, degtinės buteliuką? — nedrąsiai pasiklausė bernas.

— Kaip neturėsi geram žmogui? — atidėdama į šalį darbą, atsiliepė Jankelienė. — Kitam gal nesusirastų, bet tamstai visados...

Atsikėlusi išėjo ir, vos porai minučių praslinkus, grįžo, degtinės buteliu nešina.

— Turėsi man palaukti, pinigų su savim nepasiėmiau-net paraudęs aiškinasi Petras. — Atsiskaitysim, kai Jankelis parvažiuos.

— Ką jau čia bekalbėsi. Negi aš tamsta nepasitikiu? Tokis ūkininkas, ir kad nepalauktume!..

Petras nuėjo namo aplinkui, užudaržėmis. Nenorėjo eiti pro Kukio ir Žlabio kiemus, nenorėjo, kad jį kas pamatytų su degtinės buteliu rankose.

Parėjęs namo paslėpė degtinę kluone, šiauduosna... Čia prisiminė, kad arklys vis dar negirdytas darže, nuėjo, parsivedė jį, pagirdė, pas šu lini ir įleido sodelin.

Motina ravėjo darže pasodninkus.

— Motule, aš einu kluonan prigulti, stabtelėjo jis ties daržu. — Tu manęs nekelk. Kai labiau įkais diena, įleisi arklį tvartan.

Motina liovėsi ravėjus.

— Ar jau neskauda? — pasiklausė senutė, jo sveikata visą rytą susirūpinus. Ji nežinojo nei sūnaus ligos, nei jos priežasties. Petras nuo visu slėpė savo jausmus, net Verutei nebuvo nei vienu žodžiu apie juos prasitaręs. Vienas tik skerdžius žinojo, ir tai todėl, kad jis raganius, ir nuo jo nieko nepaslėpsi, mažiausią žmogaus jausmą kiekvieną mintį atspėja, kaip iš knygos paskaito...

— Jau praėjo, motule, — nusigręžė eiti Petras. — Tik neužmiršk vėliau arklio tvartan įleisti, o tai varmai sukapos...

Ir nuėjo kluonan.

Išsitraukė iš šiaudų degtinę, išmušė į delną iš butelio kamštį, užsivertė ir ėmė tiesiog iš butelio gargaliuoti.

Degtinė susvilino gerklę, paspringo bernas, užsikosėjo. Nebuvo papratęs gerti tiesiog iš butelio.

Atsikosėjęs nusišluostė rankove lūpas ir pasižiūrėjo į šviesą, ar daug buvo atgėręs — vos žymu, kad gerta.

Atsisėdo šiauduosna, pastatė butelį tarp kojų ir, žiūrėdamas į jį, ilgai spiaudėsi.

— Ne tu mane, bet aš tave nugalėsiu, — pasiryžo pagaliau, pasiėmė buteliuką abiem rankom ir ėmė gerti. Užvertęs galvą ilgai ilgai gargaliavo. Visą pusę butelio ištuštino.

Atitraukęs nuo burnos butelį, pasižiūrėjo vėl į šviesą užkimšo likusią kamščiu ir paslėpė šiauduosna.

Norėjo pasikelti. Prisiminė, kad turi kažkur eiti, su kažkuo kalbėtis, bet su kuo, ilgai negalėjo prisiminti.

— Aha, su Žemaičiu turiu pasikalbėti, — prisiminė pagaliau. — Imk jį velniai su visais jo sieliais! — nusikeikė ir išsitiesė ant šiaudų.

Greitai pajuto, kad kažkaip keistai pamjelino jam kojas, rankas, lyg jos būtų jam svetimos pasidariusios. Visi daiktai aplinkui ėmė miglomis dengtis, lyg nerealus būtų dabar pasaulis, bet per sapną matomas.

Gulėjo aukštininkas ir gėrėjosi, kad taip ramu, taip malonu pasauly gyventi.

Miglos aplinkui vis tirštėjo, kažkokios šiltos, švelnios. Kažkur pasigirdo tolimi, neaiškūs kažkokie garsai — gal kažkas dainavo, gal paukščiai čiulbeno — vis toliau, vis neaiškiau, vis švelniau...

Ramu, malonu, gera ...Pagaliau užmigo Petras, kaip nudėtas...

VI.

Nepatogu, kai vienam kaime dvejos vestuvės vienu metu ir dargi gretimuose kiemuose. Nei šis, nei tas, nežinai žmogus, į kurias eiti.

Šiandien pas Kukį prasideda vestuvės ir pas Žlabį vakaronės — Kukio Jonukas veda pagaliau Žlabio Verutę, dėl kurios sūnus tiek ilgai nesantaikavo su tėvu, kol savo pasiekė, ir tėvas nusileido.

Nei bernai, nei mergos neliūsta, kad dvejos susipynė vestuvės — tai jau bus šokimėlio, tai jau pasilinksmins!.. Ir dar smagiau linksmintis, kad jokis skubus nei lauko, nei namų darbas nelaukia. O čia dar tokios vestuvės — geriausi muzikantai pasamdyti. Kukis vienas net tris parsikvietė, jų tarpe vieną su cimbolais...

Patenkinti visi, bet nepatenkintas patsai Kukis. Susigraužęs, piktas, lyg ne jo tikro sūnaus būtų vestuvės, stovėjo vidury kiemo ir gailėjosi, kad nusileido sūnui, sutiko, kad vestų Žlabio Verutę...

Ne tokią svajojo gauti sau marčią, ne su tokiais susigiminiuoti žmonėmis — iš garsios giminės, tikėjosi gausiąs marčią, turtingą, su šimtais, su didelėmis kraičio skryniomis; susigiminiuosiąs, manė, su garsiais turtuoliais, o dabar, štai tau, Žlabytę gauna! Nei ji šimtų atsineš, nei karvių, nei ilgakarčių arklių neatsivarys, nei jos kraičio skrynių, jei ir turi porą, niekas nepamatys. Negi krausi į ratus ir veši arkliais iš kiemo į gretimą kiemą!...

Ir vestuvės kažkokios nežmoniškos — atėjo bernai ir nusivedė jo muzikantus pas Žlabį! Sako, ten linksmiau, ten mergų daugiau, o čia vistiek nėra su kuo šokti...

Ir kurios gali būti žmoniškos vestuvės, kai abu jaunikiai iš vieno sodžiaus, dargi iš gretimų kiemų!..

Vai, gailėjosi dabar Kukis, kad sutiko, sūnui nusileido, Dievo rankos pirštą pamatęs. Ir kur čia tasai Dievo rankos pirštas pasireiškė, kur jį pamatė? Prastas atsitikimas, kad važis įlūžo upelin, kuriam ir višta neprigertų — negi čia buvo galima išvysti Dievo rankos pirštą?..

Tai vis tas Gugis begėdis įkalbėjo, įbaidė!...

Kad sūnus sušlapo, sušalo, kol namus pasiekė, kad sušalęs paskui susirgo — tai juk prastas dalykas, o jokis Dievo rankos pirštas!

Na, susirgo ir pagijo, pasitaisė...

Tai Gugio darbas šios nelemtos vestuvės, kad jį kur galas! Apkvaišino savo kalbomis žmogų, iš proto išvedė. Girtuoklio paklausė, blevyzgio, kuris kasdien daugiau Dievui nusideda, negu ant jo galvos plaukų auga.

— Nevertas jis, kad šiandien apgraužtu kaulu jį pavaišintau, surūgusios giros stiklu užgertau, — pyko Kukis. — Teateina tik, jau aš jam parodysiu Dievo rankos pirštą!...

Kai jis taip nirto, vidury kiemo stovėdamas, kaip tik tuo metu per vartus įėjo Gugis.

Pittsburgho ir apylinkės naujienos

"LIETUVIŲ ŽINIŲ" RADIJO VALANDA PITTSBURGHE

ATIDAROMA NAUJA LIETUVIŠKA RADIO VALANDA

Tėvų Pranciškonų rūpesčiu, Kunigų Vienybės, Vyčių ir Katalikų Federacijos pritarimu bei parama balandžio (April) 2 d. — Verbų sekmadienį Pittsburghe atidaroma nauja lietuviška Radijo valanda.

Transliacijos vyks kiekvieną sekmadienį 1:45 val. — 2:25 p. m. iš stiprios WMCK Radijo stoties, McKees port, Pa. banga 1360. Bandoma sudaryti turininga radijo programa: lietuviškos dainos, muzika, pasaulio ir Pittsburgho naujienos, jaunimo "Vyčių" valandėlė, religinė valandėlė ir šiaip kitokių įvairumų. Programos tvarkytoju pakviestas buvęs "L. Ž." redaktorius S. Gabaliauskas. Pranešėjais (anaunser) bus kviečiami mūsų jaunuoliai, kad davus jiems progos tame darbe išsilavinti.

Radijo valandos organizatoriai tikisi, kad plačioji Pittsburgho lietuvių visuomenė visokeriopai parems šį kultūrinį darbą.

Šios naujos radijo valandos vardas bus: **"Lithuanian News Hour" — Lietuvių Žinių Radio Valanda.**

PITTSBURGHO VYČIŲ ŠVENTĖ

Šv. Kazimiero — Lietuvos Vyčių — šventę Pittsburgho apskrities vyčiai šventė kovo 5 d.

10 val. ryte Šv. Kazimiero parapijos bažnyčioje visi vyčiai dalyvavo šv. Mišiose ir bendrai priėmė šv. Komuniją. Energingą ir turininga pamokslą pasakė didelis jaunimo draugas ir vadas rašytojas kun. A. Sušinskas. Mišių metu taip pat buvo atskaitytas vyčių pasiaukojimas.

12 val. Shenley Hotel šventės proga įvyko iškilmingi pietūs su specialia programa. Ilgesnę kalbą apie vyčių veiklą pasakė vyčių taip mėgstamas ir jų organizacijos garbės narys prof. K. Pakštas. Pittsburgho apskrities valdybos pirm. Činikui padarius apskrities veiklos apžvalgą, kun. Girdžiui, Zink ir A. Mažeikai vadovaujant visa eilė narių buvo pakelti į pirmą, antrą ir trečią laipsnius.

Ta pačia proga buvo išrinkta nauja apskrities valdyba šios sudėties: pirm. V. Zink, 1 vicepirm. Vyt. Jucevičius, 2 vicepirm. H. Paleckis, sekretorė Ant. Naujeliūtė, ižd. W. Količius. Į spaudos komisiją išrinkti: Mrs. M. Onaitis, A. J. Kasulaitis ir H. Paleckis.

A. B.

Prof. K. Pakšto paskaita

Ketvirtadienį, kovo 9 d. 8,30 val. vakare Šv. Kazimiero mokyklos salėje įvykstančiame Vyčių 19-tos kuopos susirinkime Duquesne un-to profesorius K. Pakštas skaitys paskaitą (anglų kalba) lietuvybės temomis. Visi lietuviai, ypač jaunimas, maloniai kviečiami atsilankyti.

Sekmadienį susirinkimai

BALFo koncerto rengimo komiteto svarbus susirinkimas įvyks ateinantį sekmadienį, kovo 12 dieną, 3:30 val. po pietų Lietuvių Piliečių svetainėje 1723 Jane St., South Side.

Pusantros valandos vėliau — 5 val. po pietų toje pat salėje įvyks Pittsburgho tremtinių draugijos visuotinas narių susirinkimas.

SOUTH SIDE

Kasdien per savaitę Šv. Kazimiero bažnyčioj laikomos 12 val. Šv. Mišios, kuriose žmonės gausiai dalyvauja.

—o—

Kiekvieną trečiedienį ir penktadienį Šv. Kazimiero bažnyčioj 7 val. 30 minučių vakare yra gavėnios pamaldos.

ESPLEN

Ketvirtadienį, kovo 2 d. Šv. Vincento Moterų klubas nutarė prisidėti prie balandžio 30 d. rengiamų "Čiurlionio" ansamblio koncertų paruošimo. Į organizacinį BALFo komitetą išrinko tris atstoves: Z. Mažeikienę, Z. Amšiejienę ir O. Locaitienę.

—o—

Edvardui ir Jonui Paleckiams praeitą penktadienį gimė dukrelė. Motina sveiksta, o dukrelė gražiai auga. Edvardas yra sūnus žinomų Pittsburgho veikėjų espleniečių Adolfo ir Onos Paleckių, kurie dabar labai džiaugiasi susilaukę pirmos anūkės.

ČIURLIONIO ANSAMBLIO KONCERTAS - DIDELĖ NAUJIENA PITTSBURGHIEČIAMS

Lietuvių visuomenės susidomėjimas Čiurlionio ansamblio koncertais visuomet ir visur buvo labai didelis. Kur tik čiurlioniečiai važiavo visur juos sekė minios lietuvių, ištroškusių išgirsti savo širdžiai mielą lietuvišką dainą ir muziką.

Čiurlioniečių sugebėjimas dainos ir senovės tautiškos lietuvių muzikos instrumentų (kanklių, įvairių ragelių, triūbų) pagelba išreikšti intimiausius lietuvio sielos troškimus padarė juos populiariausia menininkų grupe Europoje.

Lankydamasis Clevelande pas čiurlioniečių vadovą muziką Mikulskį mačiau ištraukas iš įvairiausių tautų laikraščių Europoje, kuriose labai aukštai vertinamas čiurlioniečių menas. Net Amerikos, Anglijos ir Prancūzijos armijų karininkai bei kareiviai, nors ir nesuprasdami lietuvių kalbos, labai gražiai atsiliepia apie čiurlioniečių dainą ir muziką.

Čiurlioniečiai yra davę kelias dešimtis kocertų Europoje stovinčioms sąjungininkų karių įguloms. Tūkstančiai karių gerėjosi čiurlioniečių koncertais ir kiekvieno žmogaus širdžiai miela, tobulai perduota lietuviška daina ir muzika.

Todėl nestebėtina, jei Clevelande, kur čiurlioinečiai dabar yra susibūrę, kitatautiškai muzikos ir dainos mylėtojai labai gausiai lankosi į lietuvių parengimus, kur čiulioniečiai išpildo programas.

Didelė garbė bus Pittsburgho lietuviams šią taip garsią menininkų grupę balandžio (April) 30-tą dieną priimti Pittsburghe.

Koresp. S. Gabaliauskas

AUKOS LIETUVOS LAISVINIMUI

Vasario 12 d. įvykusiame Lietuvos Nepriklausomybės šventės minėjime Lietuvių Piliečių svetainėje Pittsburghe Lietuvos laisvinimo reikalams aukavo:

Po $25:
Lietuvos Vyčių 19-ji kuopa, Antanas Urbonas ir Lietuvių Pašelpimo klubas.

Po $10:
S.L.R.K. 35-ji kuopa, šv. Vincento Moterų klubas, Rev. J. Kazėnas, Frank & Mary Savickas, Peter & Mary Jurgaitis, Juozas Virbickas, S. Gabaliauskas, V. Mažeika, S. Bakanas, prof. K. Pakštas, J. Petraitis, J. Grėbliūnas ir Lithuanian Country Club.

Po $5:
Mr. Kupčinskas, Bronius Marčiulaitis, Mrs. Gudaitienė, J. Kamarauskas, O. Paleckienė, V. Radzevičius, A. Varašius, Anna Gutauckas, Rev. E. Wassel, Mr. Malmertas, A. Veičiulis, D. Kalėda, Rev. J. Girdis, A. Keraitis, K. Baras, Lietuvos Vyčių 62-ji kuopa, SLA 195-ji kuopa, Mr. & Mrs. V. Količius, P. Dargis, A. Žalba, V. Bucevičius, Mr. & Mrs. S. Aleliūnnas, Kun. V. Gidžiūnas, Kun. P. Lunskis, Mr. & Mrs. Zaiaduonins, Prof. A. Tarulis, S. Starts, Mr. Sutkauskas, Mr. & Mrs. Danielius Žąsinas, Mr. & Mrs. Morkūnas ir A. Zukauskas.

Po $3:
E. Leonavičius, D. Dudėnas ir Mr. & Mrs. J. Dargis.

Po $2:
V. Vaina, A. Tamkevičius, J. Gedreinas, Tėvas P. Giedgaudas, Tėvas A. Ziubrys, K. Zukauskas, Mrs. Vaitiekūnienė, Mrs. Žutkauskienė, M. Milienė, J. Serkšnas, A. J. Kasulaitis, J. Skemundris, A. Triška, D. Stanelis, M. Lokšienė, B. Ceponis, S. Raudonis, Mr. Maskeliūnas, Robert A. Rydze M. D., V. Zink, J. Charles, F. Radger, J. Gediminskas, A. Krapavičius, Mr. Karklius, J. Jusys, Mr. Dzianstokas ir Mr. Radžiukynas.

Po $1:
P. Kapukas, A. Žilionis, W. Alinskas, J. Baltakis, N. N., Mr. Zokas, Mrs. Stankūnienė, U. Takažauskas, J. Blauzdis, B. Povilaitis, J. Strelis, J. Jakelis, J. Birbilas, J. Steponavičienė, O. Senulis, Mr. Saukauskas, Mrs. Balionienė, Mrs. Rozenienė, Mr. Čekanauskas, M. Tamušienė, N. N., C. Bernoth, M. Laurynaitis, A. Rozger, B. Bernatonis, N. N., Mrs. Kukučionienė, Mrs. Astrauskienė Mrs. Balionienė, P. Ewalt, Mrs. Rozger, J. Baltrėnas, N. N., N. N.; Mr. Kelpša, Tėvas B. Mikalauskas, Mrs. Jonaitienė, J. Gaidis, Mrs. Baltuškienė, Mr. Naubutas, Miss Valčiuvytė, Mr. Paškevičius, Mrs. Rumšienė, Mrs. Savidienė, Mrs. Novaitienė, Kun. A. Sušinskas, P. Savolskis, J. B. Tamkevičius, J. Žiogelis, A. Lesutis, J. Anliskas, Mrs. Varašienė, Mr. Mikalauskas, B. Gramba, J. Tamulionis, Mrs. Žusinienė, Mr. Derientavičius, A. J. Mičiulis, O. Gulbinas, O. Pikelienė, Mr. Matulevičius, Mrs. Girdis, P. Blazaitienė, J. Stone, V. Paulavičius, M. Kumce, P. Menickis, M. Steponavičienė, D. Dudėnas, V. Senuta, K. Aleliūnas, T. Šaulienė, J. Linikas, P. Sutkus, H. Sabon, P. Marmokas, J. Aleskunas, B. Količius, Jr., P. Stankūnas Mrs. Ewalt, P. Neyman, N. N., P. Locaitis, E. Norbutas, A. Serpinskas, Mr. Leponis, A. Maskeliūnas, A. Webster. J. Burnelis, K. Gaičius, Geo Meškūnas, A. Urbon, J. Povilionis, L. Kapšienė, P. Blieka, K. Aleliūnas, M. Pikčiūnas, L. Mikšys, A. Grėbliūnas, A. Gromba, Mr. Gudaitis, I. Gatautis, O. Lukošienė, A. Baltrūnienė, R. A. Rydze, B. Zokas, P. Dragūnas, Mr. Sleivin, A. Kudys, J. Suman, Mr. Andrijauskas, Mr. & Mrs I. Sukys, I. Nausėda, H. Macijauskas, Mr. Jezna, Mr. Stulginskas, P. Sargutas, N. N., Mrs. Paulavičieenė, O. Uselienė, A. Setkauskas, Mr. Meisel, M. Tamošaitis, F. Andriūnas, Mr. & Mrs. W. Kaupinis, Mr. Chodekas, D. Petraitis, Mrs. Baranauskienė, Mr. Brazdys, Mrs. Braslek, Mr. Uzdra, J. Tamulaitis, A. Žilinskas, A. Zamulevičius, J. Mačiulis ir Mr. & Mrs. Spokauskas.

Visiems duosniems aukotojams ALT nuoširdžiai dėkoja.

Bedieviška "krikščionių unija"

Paryžius. — Katalikų agentūra News Service praneša, kad Prancūzijoj taip vadinamoji "Progresyvinė krikščionių unija" atvirai pradėjo reikštis prieš bažnytinę vyriausybę, nežiūrint, kad dvasinė vyriausybė prieš tai ją kaip pasivadinusią krikščioniškąja sąjunga, pakartotinai ragino laikytis bendros katalikų linijos. Šiuo metu ji jau atvirai pradėjo bendradarbiauti su komunistais laikydamasi jų priešbažnytinės linijos ir nekreipdami dėmesio į įspėjimus. Beabejo ši organizacija yra Kominformo kreatūra.

LRKSA ŽENGIA PAŽANGOS KELIU

PRAEITAIS METAIS UŽRAŠYTA APDRAUDOS MILIJONO DOLERIŲ SUMAI

Wilkes — Berra, Pa. — Vykstančiame Vykdomosios Tarybos susirinkime yra išklausyta išsamių raportų, kurie kelia džiaugsmo ir pasididžiavimo. Organizacija eina pažangos ir naujų laimėjimų keliu. Praeitais metais narių skaičiumi tiek paaugo, kad jau bendras skaičius prašoko dešimties tūkstančių. **Pernai prirašyta apdraudos virš milijono dolerių sumai. Paaugo ir sustiprėjo turtu.** Vykdomosios Tarybos nariai, visi be išimties, pranešė iš įvairių apylinkių narių pasitenkinimą dividendais, kurie buvo išmokėti praėjusiais metais. Suvažiavime džiaugiamasi lietuvių tremtinių ir bendrai jaunimo stojimu į mūsų organizaciją.

Susirinkime dalyvauja visi Vykdomosios Tarybos nariai, būtent: dvasios vadas kun. Jonas F. Baltusevičius; prezidentas — Leonardas Šimutis; vice prezidentas — adv. Jonas J. Grigalius; sekretorius — Vincas T. Kvetkas; iždininkas — Petras J. Karašauskas; iždo globėjai — Jurgis K. Venslovas ir Vincas Abromaitis.

Kadangi šią vasarą turi įvykti dumetinis arba iš eilės 57 mūsų Susivienymo seimas, tai Vykdomoji Taryba savo susirinkime daug laiko paskyrė apsvarstymui, kaip šį seimą padaryti kuo sekmingiausiu visais atžvilgiais. Seimas įvyks liepos 10, 11, 12 ir 13 dienomis Detroit, Mich. Sesijos vyks Statler Hotel patalpose. Kuopų atstovų ir svečių priėmimu pasirūpins vietinis Detroitiečių suorganizuotas komitetas. Apie seimines pramogas bus paskelbta plačiau organe "Garse". Dabar svarbu įsidėmėti, kad konstituciniai pasiūlymai turi pasiekti Statutų Komisiją ne vėliau 90 dienų prieš seimą. Tadgi kuopos turinčios konstitucinių pasiūlymų — pataisų, amendmentų ir naujų projektų malonėkite sukrusti ir laiku pasiųsti Statutų komisijai. Šios komisijos narių adresai randasi kiekvienam organo numery.

LIETUVIŠKAS ŽODIS PER LEWISTON, MAINE RADIJĄ

Lewistone Lietuvos Nepriklausomybės šventės minėjimas praėjo iškilmingai. Šv. Patriko bažnyčioj atlaikytos Šv. Mišios už Lietuvos laisvės atgavimą ir kenčiančius lietuvius, ypač už žuvusius partizanus.

Pats minėjimas buvo transliuojamas per rądiją. Pirmą kartą lietuviškas žodis, lietuviškos dainos sklido oro bangomis iš Maine į platųjų pasaulį. Prof. J. Girnius laikė paskaitą, po kurios sekė dainos, duetai, deklamacijos.

Nusiųstos rezoliucijos Maine gubernatoriui ir senatorei Mrs. M. Chase Shith, kuri davė atsakymą pasižadėdama teikti visokeriopą pagalbą mūsų tautai, kovoje prieš komunizmą. Minėjimas baigtas Lietuvos himnu. Aukų surinkta $165.00. Ši maža lietuvių kolonija pasirodė dideliai duosni.

Minėjimą surengė D.P. įkurdinimo komitetas.

VYČIAI ŠVENTĖ SAVO GLOBĖJO ŠVENTĘ

Kovo 5 d. Lietuvos Vyčiai iškilmingai atšventė Šv. Kazimiero šventę. Jaunimas ir senesnioji karta ėjo bendrai prie Šv. Komunijos, melsdamiesi už Lietuvą ir lietuvius. Po pamaldų bendri pusryčiai ir šventės minėjimas.

PAGERBS VEIKĖJĄ

Kovo 11 d. Šv. Baltramiejau d-jos ilgamiečiui kasininkui Mr. Jonui Paušiui ruošiama vakarienė, kurios metu bus pareikšta padėka už jo sąžiningą darbą minėtai draugijai ir kartu atšvestas auksinis vedybinio gyvenimo jubiliejus.

Ypatingą padėką reiškia jam ir Tėvai Pranciškonai už visokeriopą pagalbą suteiktą vienuolynui.

NAUJI DRAUGIJŲ VADOVAI

Nauji draugijų pirmininkai šiems metams: Šv. Baltramiejaus d-jos pirm. K. Buikis; Neperstojančios Pagalbos Panelės d-jos pirm. Mrs. Aišmontienė; Gedimino savišalpinės d-jos pirm. Aišmontas; Lietuvos Dukterų d-jos pirm. Mrs. Stasiulienė; L. K. Susivienijimo d-jos pirm. Mrs. Daunienė; Lietuvos Vyčių — Ridmanas; BALFo — Čaraška ir Tremtinių komiteto pirm. Šemeta.

Koresp.

IR MES MINĖJOM VASARIO 16-JĄ RUMFORD, MAINE

Vasario 16-toji buvo iškilmingai paminėta ir šioj lietuvių kolonijoj. Atlaikytos pamaldos už Lietuvą, o paskui salėje įvyko minėjimas, kurį atidarė Jonas Kaulaučius. Kalbas pasakė prof. J. Girnius ir T. Petras Baniūnas, O.F.M. Meninę programos dalį išpildė Lewistono lietuviai, vadovaujami T. Kornelijaus Gaigalo, O.F.M., ir Šemetos.

Priimtos atitinkamos rezoliucijos, kurios pasiųstos prezidentui Trumanui ir Maine valstijos senatoriams. Mr. Owen Brewster atsakė, kad jis visada ginąs Lietuvos reikalus ir kovojąs prieš komunizmą, didžiausį žmonijos priešą.

Aukų surinkta $86.00.

Koresp.

Drama apie Mindszenty

Madridas. — Ispanijos poetas Peman parašė dramą "Didysis Kardinolas", apie kardinolą Mindszenty. Sceniniu ir literatūriniu atžvilgiu veikalas kritikų aukštai vetinamas.

Phone, FEderal 1622
HASER
Funeral Home
AMBULANCE SERVICE
Mes esame dėkingi už jūsų biznį
512 Chartiers Avenue
McKEES ROCKS, PA.

KRAUS
THE JEWELER
V. J. KRAUZLYS, Savininkas
1816 Carson Street
PITTSBURGH 3, PA.
EVerglade 4850

Skaitykime "Liet. Žinias"

Iron City Clock Hospital
JOHN KAMARAUSKAS
Lietuvis Laikrodininkas
—Expert Repairers—
CLOCKS—WATCHES—JEWELRY
2120 Forbes St., Pittsburgh, Pa.
Tel.: AT. 7399

Phone HOmestead 3169 Night Service HO. 5575-R
HOMESTEAD MAYTAG STORE
ALL MAKES OF WASHERS AND VACUUM SWEEPERS
Motors -:- Radios -:- Refrigerators -:- Belts and Brushes To Fit All Motors
PARTS and REPAIRS—ALL WORK GUARANTEED
602 Amity Street Homestead, Pa.

A. L. WENSLOVAS
LIETUVIS GRABORIUS
LAISNIUOTAS LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
Nauja moderniška koplyčia dykai visiems. Kreipdamiesi į mus turėsite mandagų ir sąžiningą patarnavimą
Tel. HEmlock 1-0203
2128 Carson Street S. S., Pittsburgh, Pa.

Atvykę į South Side—
Visuomet atsilankykite į
FLORENT RODGERS CAFE
136 South 21st Street -:- Pittsburgh 3, Pa.
Malonesnės vietos niekur nėra. Turime lengvų užkandžių ir visokių gėrimų.

C. K. PIKIEL
General Insurance Notary Public
Marriage Lincenses Auto Licenses
Business Broker
WE SPECIALIZE IN TAVERNS
121 So. 22nd St. -:- Pittsburgh 3, Pa.
S. S., PITTSBURGH, PA.
Phone EVerglade 1-2300

CLEVELANDO ŽINIOS

Gražiai paminėjo vasario 16-ją

Vasario 26 d. Naujosios Parapijos svetainėje buvo paminėta vasario 16-ji — Lietuvos Nepriklausomybės 32 metų sukaktis. Minėjimą trumpu, gražiu žodžiu atidarė Simonas Laniauskas. Po atidarymo kalbą pasakė klebonas kun. J. Angelaitis. Jis savo patriotinėje kalboje ragino visus laikytis vienybės ir melsti Visagalį pagalbos, kad Lietuva kuo greičiausiai išsivaduotų iš žiauraus tirono nagų.

Po klebono kalbos buvo sugiedotas Amerikos himnas. Vėliau kalbėjęs kun. Spurgis savo ypač ugningoje kalboje ragino niekuomet neužgesinti Tėvynės meilės ugnies ir šaukti Dangų paramos kovoje už Lietuvos laisvę ir nepriklausomybę.

Po to buvusioje meninėje dalyje Elena Barzdukaitė padeklamavo "Aš gyva", solistė Elena Garnienė padainavo "Aš augau pas tėvelį" (St. Šimkaus) ir "Ausk, močiute, drobelės" (A. Počiaus), Beržinskas ir jo sesutė padeklamavo. Programoje dalyvavusi bažnytinio choro dalis padainavo dvi dainas: "Šlamą šilko vėjas" (Židžiūno) ir "Lietuva, brangi šalele" (A. Vidūno); dainavo E. Bridžiūnienė, L. Makarskienė, E. Garnienė, M. Derenčiūtė ir E. Vaškaitė. Akomponavo varg. R. Brazaitienė.

Po to trumpą, patriotišką kalbą pasakė dar Antanas Tamulionis.

Minėjimas baigėsi Lietuvos himnu. Aukų Lietuvos laisvinimui buvo surinkta apie $75.

Reikia pastebėti, jog šis minėjimas buvo jau trečias vasario 16-sios minėjimas, todėl ir dalyvių buvo neperdaugiausia. Programai vadovavo S. Laniauskas.

BALFo SUSIRINKIMAS

Tuoj po iškilmingo minėjimo ten pat įvyko BALFo 55-to skyriaus susirinkimas, kurį atidarė J. Sadauskas ta proga pabrėžęs, jog šiame susirinkime būtinai reikia išrinkti naują valdybą veikimui sustiprinti. Susirinkime Vytautas Navarskas padarė praeitų metų finansinį pranešimą ir perskaitė nutarimus.

Į nauja skyriaus valdyba išrinkti šie asmenys: F. Baranauskas, pirm., S. Laniauskas, vicepim., V. Makarskas, sekretorius, P. Štaupienė, fin. rašt. ir V. Amžiejus, ižd.

Susirinkimo pabaigoj keleta žodžių apie BALFo svarbą pasakė kun. J. Spurgis. Reikia pastebėti, jog ta proga į BALFo skyrių įstojo 15 naujų narių, kurie čia pat užsimokėjo ir nario mokesčius.

Vyčiai šventė Šv. Kazimiero šventė

Šv. Kazimiero šventės proga 25-ji vyčių kuopa kovo 5 d. Švč. P-lės N. Pagelbos bažnyčioje bendrai priėmė šv. Komuniją. Visi nariai ta proga buvo pasipuošę gyvomis gėlėmis.

Po šv. Mišių ir komunijos įvyko pusryčiai. Savo žodyje kuopos dvasios vadas kun. J. Angelaitis pasidžiaugė vyčių religingumu ir ragino dažniau eiti bendros komunijos, kad jie galėtų ir toliau taip gražiai dirbti Dievo ir Tėvynės garbei. Už skanius pusryčius nuoširdi padėka priklauso p. Vačkienei, jos dukrelei Elenai, p-lei A. Mikelioniūtei, kuopos pirm. A. Aranskienei ir kt., o už gražias gėles M. Sušinskienei (Susin).

Vyčių susirinkimas

Kovo 14 d. Lietuvių svetainėje įvyks vyčių 25-tos kuopos susirinkimas. Visi kuopos nariai kviečiami surinkime gausiai dalyvauti ir drauge atsivesti savo draugus, kurie nori į vyčius įstoti. Susirinkime tarp kitų reikalų bus svarstomi ir balandžio 29-30 d. įvykstančio Ohio ir Michigan valstybių vyčių seimelio reikalai.

Filma apie Kristaus kančią

Kovo 12 d. Švč. P-lės N. Pagalbos parapijos svetainėje bus rodoma filma (judami paveikslai) iš Kristaus kančios istorijos. Kiekvienas katalikas turėtų šią filmą būtinai pamatyti.

Vyčių Card Party

Kovo 16 d. Lietuvių Svetainėje 25-ji vyčių kuopa rengia naujos rūšies Card Party. Kuopos nariai ir visi Clevelando lietuviai maloniai prašomi šiame pobūvyje dalyvauti. Prie kiekvieno stalo bus duodamos gražios dovanos, o yra žinoma, jog vyčiai savo svečių dar niekad nėra apvylę. Pradžia 7:30 val.

Ateitininkų vakaras

Balandžio 16 d. Šv. Jurgio parapijos svetainėje 5 val. p. m. ateitininkų skyrius rengia vakarą. Programoje: komedija "Juokingosios pamaivos", deklamacijos ir kt. Neturėtų likti nė vieno lietuvio nepamačiusio šio juokingo vaidinimo ir nedalyvavusio vakare. Šiokiams gros Daytone pagarsėjusi Pakšto kapela (orkestras).

Granitas

TRUMPAI

Kovo 11 d. ALT ir BALFo skyriai bendrai ruošia kortavimo vakarą, kurio pelnas bus skiriamas Šv. Jurgio parapijos naudai, kurios salėje vakaras ir įvyks. Visi maloniai kviečiami šiame jaukiame vakare dalyvauti ir tuo būdu paremti parapiją, kuri visais laikais įvairiems parengimams leidžia naudotis parapijos sale ir visu kitu turtu. Kortavimo vakaro pradžia 7 val. vakare.

—o—

Elena Šneiderienė — Baltrukonytė, neseniai palaidojusi savo vyrą, buvo sunkiai susirgusi plaučių uždegimu ir atgulusi į ligoninę. Dabar jau sveiksta ir iš ligoninės parvežta namo.

—o—

Kovo 5 d. ir Akron, Ohio lietuviai gražiai paminėjo vasario 16-sios šventę. Ta proga clevelandietis B. Gaidžiūnas susirinkusiems parodė filmą iš lietuvių gyvenimo. Susirinkimą malda pradėjo Kun. B. Bartis, Šv. Petro parapijos vikaras. Momentui pritaikintas ugningas kalbas pasakė J. Stempužis ir adv. P. V. Česnulis, ragindami kiek galint daugiau aukoti Lietuvos laisvinimo reikalams. Duosnieji akroniečiai iš tikrųjų sudėjo virš šimto dolerių. Po minėjimo Akrono draugijų sąryšio komitetas svečius skaniai pavaišino.

—o—

Florence Nemanienė, gyv. Grovewood gatvėj, pora savaičių buvo išvažiavus į Southbridge, pas sunkiai sergančią savo motiną, kuri dabar jau sveiksta.

—o—

Praeitam numeryje paskelbtame Clevelando aukotojų saraše per neapsižiūrėjimą praleistos dviejų stambių aukotojų pavardės: B. Bacevičienės, kuri aukojo $10 ir A. Navickienės — $5. ALT skyrius nuoširdžiai atsiprašo. M. D.

DAIL. ŽOROMSKIS Į KOLUMBIJĄ

Mūsų korespondento Ispanijoj

Gavęs pakvietimą vykti į "Pontificia Universidad Catolic'a', Bogotos universitetą Kolumbijoje ir profesoriauti dekoratyvinio meno fakultete, dail. K. Žoromskis išvyko iš Ispanijos, kad naujame kontinente galėtų sėkmingai tęsti darbą tapyboje. Mūsų dailininkas Madride išgyveno keturis metus, kurių vieni buvo lengvesni, kiti — sunkesni, bet jis pasiekė to ko norėjo: pasitobulino tapyboje ir reikiamai atstovavo lietuvio dailininko vardą šiame krašte. Nebūdamas meno kritiku negaliu imtis vertinti dail. Žoromskio, kaip tapytojo darbų, bet pacituodamas kelių įtakingų Ispanijos kritikų nuomones mėginsiu parodyti šio dailininko sugebėjimų vertę svetimšalių akimis.

Josė Prados Lopez, darydamas "Salon de Otono" parodos apžvalgą per "Radio de Espana", iš peisažų skyriaus išskyrė dail. Žoromskio darbą šiais žodžiais: "... tai **spalvų tvirtovė ir parinkimo originalumas, kur virpa jausmingumas, mažai vartojamas šiuose išpildymo suprastinimo laikuose. Šis "Botanikos Sodas" yra nušlifuotos išraiškos ir kultivuotos bei rinktinės dvasios, pajėgus išgauti spalvomis visą muzikos gamą pačiu aukščiausių jausmų".** Dar kelios eilutės apie šio lietuvio dailininko išstatytą darbą paskutinėje parodoje, kurioje dalyvavo virš 300 meno darbuotojų: **"Žoromskio "Botanikos Sodas", rimto ir įkvėpto darbo, išgauna madridiško rytmečio žavumą spalvomis, savo švarumu beveik į abstraktumą linkstančiomis. Man atrodo, kad tai yra išpildymas ypatingo jausmingumo meistro ir artisto"**, — štai žodžiai kritiko, vieno iš stipriausių Ispanijos dienraščių "Ya".

Išgirdęs apie K. Žoromskio ketinimą vykti į Bogotą ir turėdamas galvoj jo pasisekimą tapyboje, nutariau pasiteirauti, apie jo studijas ir darbą. Vidutinio ūgio, mėlynakis, šviesiais, garbanotais plaukais dail. K. Žoromskis savo mintis geriau reiškia teptuku negu žodžiais.

"Studijavau pačiose sunkiausiose sąlygose, kuomet pasaulis buvo paskendęs karo dūmuose ir kovoms pasibaigus stokojau ir maisto, ir kuro, ir aprangos. Bet nepasidaviau. Trumpai prieš Vienos kapituliaciją gavau iš Vienos Akademijos "Akademinio Dailininko" vardą. Iš sugriuvusio miesto ištrūkau ir persikėliau į Italiją, kur "Karališkoje Romos Akademijoje" materijališkai ir morališkai globojamas mūsų pasiuntinybės prie Vatikano, studijavau sieninę tapybą ir enkaustiką. Apvažinėjęs visus žymesnius Italijos muziejus ir šiek tiek po karo gavęs pailsėti, tuo nepasitenkinau. Nesuvaldomo noro traukiamas pasiryžau aplankyti Paryžių ir Ispaniją. Į Ispaniją atvykau 1946 metams įpusėjus. Tačiau neturėdamas pažinčių ir nemokėdamas kalbos patekau į skurdą, net bado pavoju. Po gero pusmečio teko susipažinti su jaunu ir geros širdies ispanu Rafael Quintanilla, kuris susidomėjęs mano darbu, supažindino su keliomis diduomenės šeimomis, kaip condesa Villacampa, maques de Gamazo ir kt. Nuo čia ir prasidėjo įmanomesnis gyvenimas. Jau 1947 metų vasarą suruošiau savo pirmąją parodą gaudamas salę "Museo del Arte Moderno" patalpose. Po metų dar kartą nuvykau į Paryžių pagrindiniau susipažinti su prancūzų meno paskutiniais laimėjimais. Po grįžimo iš Prancūzijos mano darbais susidomėjo Kolumbijos konsulas ir pasiūlė vykti į Kolumbiją profesūrai "Pontificia Universidad Catolica" akademijoje. Po ilgesnio svyravimo pasilikti Europoje — pasaulinio meno centre, ar persikelti į Amerikos kontinentą, pagaliau priėmiau Kolumbijos kvietimą ir šiomis dienomis ruošiuos išvykti y Bogotą, kur esu nusistatęs daug dirbti ir kiek galint geriau reprezentuoti savo tautą".

Mums bekalbant visai sutemo kukliame dailininko kambaryje, kuriame nei šviesa, nei temperatūra nėra pakankama tapytojo darbui, bet nežiūrint šių sąlygų dail. Žoromskiui pasisekė pasiekti gerų rezultatų, o savo pasakojime daug sunkių valandų uždengė keletu paprastų žodžių. Savo pasakojime nepaminėjo ir jo pastangų išlaisvinti lietuvius iš ispanų koncentracijos stovyklos, kurie nelegaliai perėjo Prancūzijos — Ispanijos sieną. Jo dėka keli mūsų tautiečiai gavo iš IRO paramą ir, kun. Br. Jurkšui išrūpinus vizas, persikėlė į Pietų Ameriką, tokiu būdu ištrūkdami iš sunkaus gyvenimo internuotųjų stovykloje.

J. Pabedinskas

LIETUVIŠKOS KNYGOS DRAUGAI

Dėkodami už "Lietuvių Žinių" išleistus ir prisiųstus "TELŠIŲ KANKINIUS", lietuviškai spaudai remti aukojo:

Mrs. P. Gustis, Cleveland, Ohio	$1.00
Miss M. Maciejauskaitė, Cleveland, Ohio	$1.00
Mrs. K. Skorko, Cleveland, Ohio	$2.00
Mr. F. Sutkus, Cleveland, Ohio	$1.00
Mr. V. Konstantinavičius, Youngstown, Ohio	$2.00
Mr. F. Balionis, Pittsburgh, Pa.	$2.00
Mr. I. Cheponis, Pittsburgh, Pa.	$1.00
Mr. W. Kaupinis, Pittsburgh, Pa.	$1.00
Mrs. M. Keraitis, Pittsburgh, Pa.	$1.00
Mr. V. Kupčikas, Pittsburgh, Pa.	$1.00
Mr. V. Mickevičius, Pittsburgh, Pa.	$1.00
Mr. A. Marcinkus, Pittsburgh, Pa.	$1.00
Mr. F. Marchukonis, Pittsburgh, Pa.	$1.00
Mrs. P. Radienė, Pittsburgh, Pa.	$1.00
Mr. A. Tamkevicz, Pittsburgh, Pa.	$2.00
Mrs. O. Žąsinas, Pittsburgh, Pa.	$1.00
Mrs. B. Povilaitis, McKees Rocks, Pa.	$1.00
Mr. D. Petraitis, Homestead, Pa.	$1.00
Mr. B. Mutelis, Chicago, Ill.	$1.00
Mrs. S. Pužas, Chicago, Ill.	$1.00
Mrs. A. Bartašienė, Cicero, Ill.	$1.00
Mr. F. Bimba, Wilkinsburg, Pa.	$1.00

Nuoširdus ačiū

VISI LIETUVIAI SKAITO

savaitinį, gausiai iliustruotą laikraštį

LIETUVIŲ ŽINIAS

LIETUVIŲ ŽINIOS kiekvieną savaitę savo skaitytojams pateikia pačių svarbiausių politinių įvykių santrauką ir komentarus,

LIETUVIŲ ŽINIOS plačiai informuoja apie pasaulio lietuvius ir Amerikos lietuvių veiklą,

LIETUVIŲ ŽINIOS savo puslapius pagražina tiek lietuvių, tiek politinio gyvenimo nuotraukomis,

LIETUVIŲ ŽINIŲ korespondentai Argentinoj, Ispanijoj, Vokietijoj ir kituose kraštuose žinias surenka iš pačių pirmųjų šaltinių.

TODĖL TUOJAU UŽSISAKYKITE "LIETUVIŲ ŽINIAS", KURIOS METAMS KAINUOJA TIK $3.

Lietuvių Žinios
2211 Sarah St., Pittsburgh 3, Pa.

MULIOLIS
INSURANCE
and
REAL ESTATE
6606 Superior Avenue
CLEVELAND, OHIO

NAMŲ APŠILDYMAS

DABAR yra patogiausias laikas apsirūpinti namų apšildymu. Mes parduodame ir įrengiame automatiškus moderniškus Gaso Furnasus, įdedame automamatiškus Barber Burnerius į angliais kūrenamus furnesus ir įvedame automatiškus gazu vandenio šildymui tankus.

TRI-VET APPLIANCE SERVICE
Gas and Electrical Appliances
Frank M. Orpse-Urbšaitis, Ved.
6921 Wade Park Avenue
Tel. UT. 1-2750
Nakčia ir sekmadieniais PO. 9548

SKAITYKIME "LIETUVIŲ ŽINIAS"

DELLA E. JAKUBS
LITHUANIAN FUNERAL HOME
(Jakubauskienė—Laisniuota Laidotuvių Direktorė)
Visiems lietuviams norintiems mūsų kambarius leidžiame naudoti dykai
Lietuviai kreipdamiesi reikale prie manęs apturėsite teisingą patarnavimą. Simpatiškas, mandagus, greitas ir geresnis už kitų patarnavimas. Vežimai ligonių pervežimui į ir iš ligonbučių. Kainos sąžiningiausios; žemiausia kaina už palaidojimą, sulig jūsų pasirinkimo. Telefonuokit:
ENdicott 1763
6621 Edna Avenue Cleveland, Ohio

P. J. KERŠIS
609 Society for Savings Bldg., Ofiso Tel. MAain 1773
Norėdami pigiai pirkti namus bent kurioje miesto dalyje ar pašaliniuose miesteliuose kreipkitės pas mane, gausit už pigiausią kainą. Taipgi įvairios apdraudos (insurance) reikaluose gausit geriausį patarnavimą.
Sutaisau paskolas dėl pirmo mortgečio.
Patarnavimas ir išpildymas garantuojama.
Kada gaisras sugadina ar apdegina tamstų namą ar forničius, dėl pilno jų apkainavimo kreipkitės telefonu ar asmeniškai.

7123 Wade Park -:- Cleveland 3, Ohio -:- HE 1-8250
"FOR FINER FLOORS"
FRANK BICKOFF & CO.
Didelis pasirinkimas visokių linoleumų, kitokių grindims patiesalų, geriausių ir prastesnių, o taip pat ir guminių; Du Pont įvairių rūšių dažų. Ateikite ir pasirinkite, arba skambinkite telefonu. Pageidaujantiems atsiųsime pavyzdžius. Nuoširdus patarnavimas.

ŠV. ANTANO GARBEI

Kovo — March 14, 1950

Lietuvos Pranciškonų
ŠV. ANTANO VIENUOLYNE
Kennebunk Port, Maine
Prasideda

Iškilmingos 13-kos Antradienių Pamaldos
kurios baigsis birželio 4-13 d.

Šv. Antano Mišių Novena
Už visus šv. Antano 13-kos Antradienių Pamaldų ir Novenos dalyvius bus laikomos

KAS ANTRADIENĮ:

7 A.M. — IŠKILMINGOS ŠV. MIŠIOS,
7 P.M. — IŠKILMINGOS PAMALDOS PRIE IŠSTATYTO ŠVENČ. SAKRAMENTO.
Pamaldų metu bus skaitomos prisiųstos intencijos, kuriomis Pranciškonai melsis.

VISUS ŠV. ANTANO MYLĖTOJUS KVIEČIAME

Jungtis su Pranciškonais maldoje, šv. Komunijoje ir šv. Mišiose, kad per didžiojo Stebukladario šv. Antano užtarymą išprašius iš Dievo:

TEISINGOS TAIKOS -
NEPRIKLAUSOMYBĖS LIETUVAI,
KIEKVIENAM RŪPESČIŲ VALANDOJE REIKALINGOS PAGALBOS.

Si quaeris miracula... Jei ieškai stebuklų, kreipkis į šv. Antaną. Iki kovo 14 d. prašome prisiųsti savo ypatingas intencijas sekančiu adresu:

FRANCISCAN FATHERS
Kennebunk Port, Maine.

Lietuvių Žinios

SOVIETŲ PASIRUOŠIMAI BALTIJOS JŪROJE

Dedame mūsų specialaus korespondento Europoje straipsnį apie Sovietų karinius pasirengimus Baltijoj. Straipsnį ruošiant naudotasi patikimų šaltinių žiniomis ir pačių sovietų spaudos prasitarimais. RED.

Beveik visa Baltijos jūra,pradedant Suomių įlanka ir baigiant Luebecku, po antrojo pasaulinio karo pateko į rusų rankas. Ne tik Sovietų Sąjungos kontroliuojamuose ir jų užimtuose kraštuose Baltijos pajūris yra griežtoje sovietų kontrolėje, bet ir Lenkijos valdomas pajūris taip pat yra sovietų armijos žinioje. Baltijos jūra hitleriniais laikais nebuvo stiprinta — apginkluota. Tik vėliau, prasidėjus Vokietijos — Rusijos karui ir vokiečiams patekus į defenzyvą, Hitleris paskubomis pradėjo perstatyti uostus ir įrengti kitus karinius įrengimus. Dabar šie visi įrengimai pateko sovietams į rankas. Jau nekartą pasirodė vienas kitas pranešimas, kad Lietuvoje, Latvijoje ir Estijoje pajūrio gyventojai buvo iškraustyti ir pačiame pajūryje vyksta kažkoki kariniai pasiruošimai. Vadinasi, sovietams Baltijos pajūris strateginiu atžvilgiu yra vistik svarbus. Ir šiai dėl ko. Karo atveju, sovietų strategų nuomone, Baltijos sovietų laivynas turės svarbiausią uždavinį — prasimušti į Siaurės jūrą, ypač į Skagareką ir Kategatą ir sulaikyti priešą iki sovietų povandeninis laivynas ir sunkiosios vandens pajėgos prasiverš į Atlanto vandenyną. Kartu Baltijos laivynas Siaurės jūroje padės kovoms su Anglija ir invazijai į ją. Taip pat labai svarbi Baltijos laivyno užduotis bus karo atveju dalyvauti karinėse operacijose Skandinavijoje. Taigi, kaip matome, Baltijos jūros laivyno reikšmė ateinančiame kare sovietų ofenzyvai yra labai svarbi. Tačiau, lygiai tokią pat reikšmę Baltijos laivynas turės ir defenzyvos atveju: sulaikyti priešo aviacijos operacijas, prasiveržimui į rytus per Baltijos jūrą. Tad ar toli jau pažengė jūriniai įsitvirtinimai Baltijos pajūryje

LAIVYNAS

Modernių ir paruoštų kovai laivų junginių Baltijos jūroje sovietai beveik neturi. Statyboje yra šie laivai: kovos laivas "Sovetsky Zojus" statomas "Zdanovo" laivų statykloje Leningrade, ir Arhangelske statomi du laivai — "Sovetskaja Belarusija" ir "Strana Sovieto", kurie jau beveik baigiami. Jie yra 35,000 tonų talpos, turi 6 patrankas 40,6 cm. ir po 24 patrankas 13 cm. Taip pat juose bus įrengti lizdai V rakietoms šaudyti. Kiekvieno greitis bus nemažiau 30 jūros mylių.

Žinomas dar caro laikų laivas "Spalių revoliucija"' (buv. "Gangut") dabar guli kaip laužas Kronštato uoste. Baigiamas modernintí vokiečių šarvuotis "Deutschland", 10.000 talpos. Be to, Baltijos laivynas turi dar pasenusį suomių pakrančių šarvuotį "Viborg" (buv. "Venemuinen").

Kovai paruoštų modernių kreiserių Baltijos jūroje tėra 4: "Kirov", "Maksim Gorki", "Tšapajev" ir "Tšakalov". Visi jie 9000 tonų, 33 jūros mylių greičio, ir kiekvienas apginkluotas devyniomis 18 cm. patrankomis.

Buvusieji vokiečių kreiseriai: "Luetzov", dabar "Petropavlovsk", "Seydlitz", dabar "Poltava" 10.000 tonų, 32 jūrmylių, po aštuonias 18 cm. patrankas, moderninami Leningrado "Putilovo" doke. Tame pačiame doke perstatomas buvusis vokiečių laivas "Nuernberg", dabar Marakov", 6000 tonų, su šešiomis 8 cm. patrankomis.

Naikintojų Baltijos jūroje yra 21, kurių tarpe 7 modernūs vokiški laivai "Drodž" klasės po 2800 tonų, keturi vokiečių naikintojai "Narik" klasės po 2500 ir 2600 tonų. Torpedinių laivų yra 20, maždaug 00 tonų talpos kiekvienas. Minų gaudytojų šiuo laiku Baltijos jūroje yra virš 50, beveik visi po karo perenti iš vokiečių.

KIEKIS APIE POVANDENINIUS LAIVUS

Dažnai užsienio korespondentai praneša apie didelį povandeninių laivų skaičių Sovietų Sąjungoje. Net švedų spauda priskaičiuoja, kad Sovietų Sąjunga 1950-51 metais turės virš 1000 povandeninių laivų. Tai yra fantastinis skaičius apie kurį Sovietų Sąjungos admiralitetas ir galvoti negali. Iš viso povandeninių laivų statyba nėra tiek tokia paprasta. Vienam moderniam laivui pastatyti reikia specialių įrengimų ir tas trunka nemažiau 6 mėnesių. Sovietų Sąjunga ne tik neturi modernių įrengimų, bet jai trūksta ir specialistų.

Baltijos jūroje šiuo metu yra nelaugiau 220 povandeninių laivų, iš kurių tik 140 stovi paruošti. Tai yra du trečdaliai viso Sovietų Sąjungos povandeninio laivyno. Statyboje šiuo laiku yra 120 povandeninio laivų, kuriems užbaigti reikės metų laiko. Jų tarpe nemaža seno tipo laivų, kurie nė apginklavimu, nė greičiu negali konkuruoti su povandeniniais laisvais, vokiečių išrastais karo gale.

Iš modernių povandeninių laivų karo metu į sovietų rankas pateko 4, kurių tik du dabar yra galimi naudoti. 22 toki laivai dabar yra stabomi, tačiau maža vilties, kad ir jie pasiseks pastatyti. Visi keturi naujai pastatyti moderniški povandeniniai laivai bandymų metu pakendo, iš kurių du ištraukė. Pakendimo priežastis—trūkumas tinkamo personalo jiems aptarnauti, o aptarnavimas yra labai komplikuotas ir reikalauja didelio patyrimo. Deja, sovietai viso to neturi.

Be to, Baltijos jūroje yra 5 itališki laivai, gauti kaip karo grobis. 140 povandeninių laivų yra sovietinio tipo, taigi nemoderniški ir iš viso nejudrūs.

SVARBIAUSIEJI BALTIJOS JŪROS LAIVYNO PUNKTAI

Visas Baltijos laivynas sukoncentruotas į du pagrindinius punktus: Kronštatą — Leningradą ir Ruegen (sala prie Meklenburgo, Vokietijoje). Stipriausia laivyno dalis yra Kronštate, nes čia visais atžvilgiais saugiau. Tačiau kas įdomiausia, kad paskutiniu laiku sovietų admiralitetas svarbiausią dėmesį nukreipė į Ruegeno salą, kur visomis jėgomis statomi dokai ir ruošiama didelė povandeninių laivų bazė. Didelėse salos olose iškalami tuneliai, kurie bus naturali apsauga nuo oro pavojaus. Visa statybos vieta nepaprastai saugojama. Prie statybos dirba tik iš Rusijos atvežti darbininkai ir vokiečių specialistai, statę tokius bunkerius Normandijoje. Spėjama, kad ši nauja povandeninių laivų bazė bus baigta statyti 1950 metų rudenį. Kaip žinome, Ruegeno sala yra visai arti Vakarų Vokietijos. Sovietų admiraliteto svarbiausias tikslas ir yra kiek galima arčiau Vakarų pastatyti jūrinę bazę, kad ir ofenzyvos ir defenzyvos atveju būtų galima greitai ir patogiai operuoti.

KITI LAIVYNO ATSPAROS PUNKTAI

Varnemuendėje, Sovietinėje Vokietijoje, dabar stovi vienas minų

Taudonojai meškai šis kąsnis ypatingai skanus

gaudytojų junginys ir pusė junginio greitų karo laivų.

Lenkijos Baltijos jūros pakrantėje šiuo metu nėra jokių karo laivų.

Rytprūsiuose, Pilau uostas šiandien pasidarė tikrai svarbiu pagelbiniu karo laivų baze. Šiuo metu čia stovi 8 torpediniai laivai, 25 povandeniniai ir 10 minų gaudytojų. Karaliaučiuje yra vidutinio dydžio ir tik mažesniam remontui skirti laivai.

Klaipėda nėra joks pastovus karo laivų punktas. Tačiau čia nuolat stovi mažesnio tipo karo laivai. Kadangi kaip ir tipas, taip ir skaičius dažnai keičiasi, negalima ir apie Klaipėdos kaip karo uosto paskirtį nieko pasakyti. Atrodo, kad Klaipėdos karo laivų paskirtis yra daugiau pakrančių apsaugai. Tuo tarpu Liepojoje nuolat stovi per 40 povandeninių laivų, daugiausia karo metu statytų ir tik du moderniški laivai. Be povandeninių laivų čia stovi ir keletas naikintojų. Baltisport (Paldiski) ir Reval (Taline) stovi keletas minų gaudytojų ir kitų mažų laivų, daugiausiai skirtų pakrančių apsaugai.

(Bus daugiau)

Gražus pavyzdys

Roma. — Šventųjų metų centrinis komitetas praneša, kad Brazilijos vyriausybė, jos prezidentas Eurico G. Dutra, suteikė ypatingą lengvatą valdininkams norintiems aplankyti Romą šiais metais, būtent suteikdamas 60 dienų atostogas. Komitetas pastebi, kad Brazilija pirmoji suteikė amnestija kaliniams ir pravedė kelią, kuriuo turėtų pasekti daugelis valstybių.

SAVAITĖS ŽINIOS TRUMPAI

° Anglų karalius Jurgis VI iškilmingai atidarė naujojo parlamento pirmąją sesiją ir ta proga pasakė programinę kalbą. Joje jis nė žodžio neužsiminė apie nacionalizaciją.

° Anglių streikas pagaliau jau iš tikrųjų pasibaigė. Nors Lewis šiek tiek laimėjo, tačiau neticit kirk tikėjosi. Pagal pasiektą susitarimą 260.000 gali dirbti. Iš jų dauguma jau dirba.

° Popiežiaus Pijaus XII ir kardinolo Spellmano pasikalbėjime, manoma, jog buvo paliestas ir JAV atstovo prie Vatikano klausimas.

° Kovo 3 d. Prancūzija paskelbė su Saaro kraštu padarytą sutartį. Joje prancūzai pasižada Saarui už 50 m. suteikti pilną nepriklausomybę.

° Iš Vašingtono pranešama, jog ryšium su Bulgarijos, Rumunijos ir Vengrijos nedraugiška laikysena JAV atžvilgiu, pastaroji užšaldanti minėtų valstybių fondus.

° Vasario 23 d. įvyko D. Britanijos parlamento rinkimai. Paskutinieji rinkimų daviniai toki: darbiečių — 315 atstovų, konservatorių — 296, kitų — 13. Darbiečių dauguma 7 atstovai.

° Vakarinės Maryland valstijos streikuojantiems angliakasiams komunistai norėjo dovanoti kelis sunkvežimius dovanų, tačiau angliakasiai jų nepriėmė.

° Nacionalistų padėčiai dar susilpnėjus, maršalas Čiangkaišekas vėl perėmė prezidento pareigas.

° Senato kreditų skirstymo komisija nutarė pasiūlyti senatui panaikinti butų nuomos kontrolę. Prezidentas buvo prašęs kontrolę dar bent vieniems metams pratęsti.

° Senato užsienių reikalų komisija jau sudarė 5 narių komitetą ištirti valstybės departamento valdininkų lojalumą.

° Federalinis teismas apsvarstęs angliakasių unijos pateiktą medžiagą nusprendė, jog unija vyriausybės įsakymą baigti streiką išpildė ir nekalta, kad angliakasiai neklauso.

° Iš Londono pranešama, jog galimas dalykas, kad JAV, D. Britanijos ir Prancūzijos užs. reik. ministeriai balandžio mėn. susirinks konferencijai degantiems klausimams apsvarstyti.

° Prez. Trumanas snaudos atstovams pareiškė, jog vyriausybė ruošianti planus anglies kasykloms perimti.

° JT gen. sekretorius Trygve Lie svarsto galimybes sušaukti specialią JT sesiją atominės energijos kontrolės ir Kinijos problemoms išspręsti.

° Naujuoju D. Britanijos parlamento pirmininku išrinktas pulk. Clifton Brown, kuris tas pareigas ėjo ir anksčiau.

° Komunistinėj Rytų Vokietijoj rinkimai į parlamentą įvyks spalių 15 d.

° Anglų rinkimams pasibaigus, konstatuotas charakteringas faktas: komunistai į parlamentą nepravedė nė vieno savo nario. Pernai juos atstovavo du nariai.

° Anglijos ir kitų valstybių politiniuose sluoksniuose plinta kalbos apie naujus rinkimus Anglijoj, kurie esą įvyksią rudenį.

ĮVYKIŲ AIDAI

AR GALIME IŠVENGTI STREIKŲ?

Rašo S. GABALIAUSKAS

Šiomis dienomis pasibaigęs angliakasių streikas labai privargino ir suerzino Amerikos visuomenę. Vieni kaltina valdžią, kiti angliakasių uniją, treti darbdavius dėl streiko užvilkimo.

Giliau pažvelgus į streikų problemą Amerikoje pasirodo, kad tie klausimai netaip lengva išspręsti.

Diktatūros šalyse, kaip Rusijoje ar anksčiau Hitlerio Vokietijoje, nėra ir nebuvo jokios streikų problemos, nes ten viskas tvarkoma diktatoriaus įsakymais. Už neįklausymą įsakymo dirbti darbininkas uždaromas į kalėjimą, koncentracijos stovyklą ar paprastai likviduojamas. Tuo tarpu Amerikoje darbininko laisvė ir jo teisės yra apsaugotos konstitucijos. Nori dirba, nori ne, niekas darbininko negali dėlto bausti.

Prileiskime anglių kasyklas Amerikoje valdžia išperka iš privačių savininkų ir pastatyti valstybės valdininkai varo anglių biznį. Manote, kad valdžia tada galėtų priversti darbininkus dirbti? Anaiptol ne. Tada atsirastų dar daugiau keblumų. Valdžiai neįstengiant susitarti su darbininkų atstovais — unijomis dėl atlyginimo nebebūtų kam tarpininkauti. Tokiu atveju ginčai tarp valdžios ir organizuotos darbininkijos paprastai pradedami spręsti jėga. Kadangi ginkluota jėga yra valdžios rankose, tai beginkliai darbininkai visad ir visur pralaimi, jų unijos išardomos. Pasekmėje to viso jau ir turime diktatūrą, kur žinoma nebebus streikų, bet taip pat nebebus ir laisvės.

Kiekvienas rimčiau galvojantis žmogus sutiks geriau turėti streikus ir dėl jų retkarčiai pakęsti šiokį tokių nepatogumų, negu netekti laisvės.

ĮSPĖJANTIS ANGLIJOS PAVYZDYS

Anglijos socialistai — darbiečiai 1945 metais didele persvara laimėję rinkimus buvo pasišovę visą Anglijos pramonę suvalstybinti — nacionalizuoti. Tačiau gyvenimo praktika Anglijoje parodė, kad norint respektuotį darbininko laisves, beveik neįmanoma valdžiai vadovauti šalies ekonominiam gyvenimui.

Nesenai įvykusiuose Anglijoje rinkimuose darbiečiai neteko beveik trečdalio atstovų parlamente ir vos išsilaikė valdžioje.

Pirmas žygis, kurį po rinkimų, atliko darbiečių valdžia, tai buvo atšaukimas pramonės įmonių nacionalizacijos plano.

Privatinės nuosavybės gerbimas ir piliečių laisvės yra tie didieji ir pamatiniai stulpai ant kurių laikosi laisvos ir demokratinės valstybės. Nugriauk vieną iš tų stulpų ir turi diktatūrą arba stovi visai arti jos.

Todėl pirmiausia kiekvieno susipratusio darbininko pareiga yra kovoti už savo ir savo organizacijų — unijų laisvę ir tuo pačiu kartu ginti privačios nuosavybės teises, neleidžiant valdžiai tų teisių paglemžti.

KOMUNIZMAS DIDŽIAUSIAS DARBININKŲ PRIEŠAS

Pasaulinis komunizmas šiandien patapo aršiausiu laisvo darbininko priešu.

Niekur kitur pasaulyje nėra tokio didelio darbininko pavergimo ir tokių menkų uždarbių, kaip komunistų valdomose šalyse. Ten bolševikų valdžia veikdama kaip "darbininkų įgaliotas atstovas", pavergė netik kitus visuomenės sluoksnius, bet ir pačius darbininkus. Komunistinėje Rusijoje darbininkai neturi jokio balso. Jie yra įstatymo pririšti prie savo darbovietės iš kurios be valdžios leidimo negali pasitraukti. Neturi laisvų unijų ar politinių organizacijų savo teisėms apginti. Rusijos darbininkas pastatytas vergo padėtim, turi tenkintis tais trupiniais, kurie jam yra numetami nuo ponų — bolševikiškų biurokratų stalo.

Vidutinis Rusijos darbininko uždarbis yra apie 300 rublių mėnesiui, tuo tarpu valdiškoje krautuvėje rusiški, ilgais aulais batai kainuoja 600 rublių — lygiai 2-jų mėnesių darbininkų alga. Tuo tarpu komunistų taip keikiamoje kapitalistinėje Amerikoje darbininkas už vienos dienos uždarbį nusiperka gana neblogus batus.

ANGLIŲ PRAMONĖS SUNKUMAI AMERIKOJE

Eiliniam piliečiui yra nelengva suprasti pačią ginčo esmę tarp anglių pramonės magnatų ir angliakasių unijos. Pirm negu suversti kaltę dėl nuolatinių angliakasių streikų kuriai nors pusei, pažiūrėkime į pačią ginčo esmę.

Pagrindiniai sukumai kyla dėl dviejų priežaščių: 1) nuolat krentantis anglių suvartojimas ir 2) 100.000 angliakasių perviršis.

Amerikos namų apšildymui ir pramonės įmonių energijai gaminti besunaudojama kasmet tik po 450 milijonų tonų anglių, kurių pagaminimui, vartojant moderniškas mašinas, užtektų 320 tūkstančių angliakasių dirbančių po 5 dienas savaitėje. Tuo tarpu angliakasių unijoje yra susiorganizavę 420 tūkstančių angliakasių, tai yra 100 tūkstančių daugiau negu jų reikia. Unijos vadai reikalauja, kad **visiems** angliakasiams būtų užtikrintas darbas ir bent 60 dolerių savaitei atlyginimo. Kadangi 420 tūkstančių angliakasių, dirbdami po 5 dienas savaitėje, gali iškasti 600 milijonų tonų anglių arba 25% daugiau negu Amerikos rinka gali suimti, tai unijos vadai reikalauja sumažinti darbą iki 3 ir pusės dienos savaitėje, bet nesutinka mažinti angliakasių atlyginimo.

Anglių pramonės magnatai argumentuoja, kad priėmus unijos planą ir mokant angliakasiams išpūstą atlyginimą, anglys dar daugiau pabrangs, jų suvartojimas dar labiau kris ir galų gale visa anglių pramonė atsidurs bankrote, dėl kurio daugiausiai nukentės patys angliakasiai. Gaunasi užburtas ratas iš kurio netaip lengva išeiti.

Prieš kelias dienas pasirašytas kontraktas visai neišsprendė pagrindinės problemos. Ji vėl iškils visu aštrumu, kaip atsiras anglių perteklius rinkoje.

Seniau Amerikoje anglis buvo pagrindinis namų apšildymui ir pramoninei energijai gaminti produktas. Dabar jau ištobulinti ir energijai bei šilimai gaminti pritaikinti nauji kuro (fuel) šaltiniai.

Šiandien anglis, kaip energijos ir šilumos gaminimo šaltinis Amerikoje sudaro tik 50% kuro. Kitos kuro (fuel) rūšys — žibalas (petroleum) naturalios dujos (gas) ir hydroelektinės jėgainės pagamina kita 50% šilumos ir energijos galingai Amerikos pramonei. Didžiausia proporcija auga dujų (gas) suvartojimas šildymui ir energijai. Toliau augant čia minėtiems kuro šaltiniams, anglių suvartojimas dar labiau kris ir visą anglių pramonės problemą dar labiau aštrins.

Jeruzalė – tarptautinis miestas

Ženeva. — Šiuo metu esančios nesantaikos priežastimi Jeruzalėje yra tarp kitko ir jos gyventojų religinis bei tautinis skirtumas, kurie beabėjo turi skirtingus interesus. Taip Jeruzalėj oficialiomis iš 1945 metų žiniomis yra 100 tūkstančių izraelitų, 65,560 mosulmonų arabų, 45,000 krikščionių ir apie 50,000 įvairių kitų religijų.

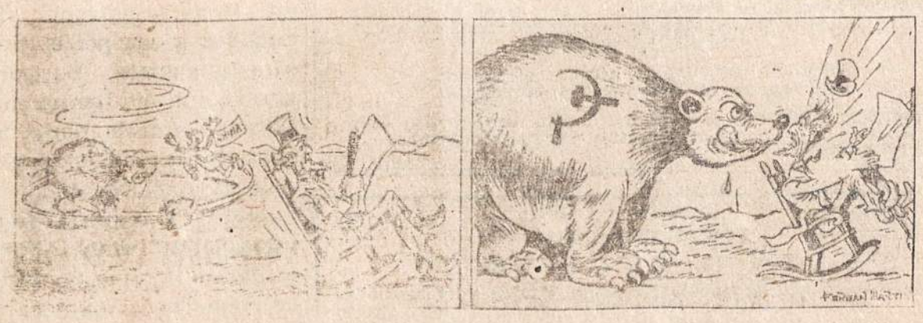

Nepaprastai greit išaugusi meška ir jos kaimynas

VISI LIETUVIAI SKAITO
MĖNESINĮ JUOKŲ LAIKRAŠTĮ

"VALIO"

Jo kaina: Metams 2 doleriai -:- Atskiras egz. 20 centų
Adresas: 813 S. Second St., Philadelphia 47, Pa.

TURI GENERALINIUS ATSTOVUS

Šiuose miestuose: Baltimore, Brooklyn, Boston, Chicago, Cleveland, Detroit, Los Angeles, Newark, New York, Rochester, Waterbury, Toronto — Canada

Norintiems platinti kitose vietose duodame didelį procentą.